NOWY

Elementarz Odkrywców

Podręcznik

1 KLASA

część 4

O tę książkę dba teraz:

1. _____

2. _____

3. _____

Z tej książki Ty i inne dzieci będziecie korzystać przez kolejne lata.
Szanujcie ją i dbajcie o nią.

nowa era Twoje mocne strony

Jak korzystać z podręcznika

przy wprowadzanej literze ilustracja sytuacyjna zawierająca elementy, w których nazwach występuje dana głoska w różnych pozycjach

pierwszy poziom trudności (wyrazy z kolorystycznym podziałem na sylaby)

czytam i rozumiem (rozumienie czytanego tekstu)

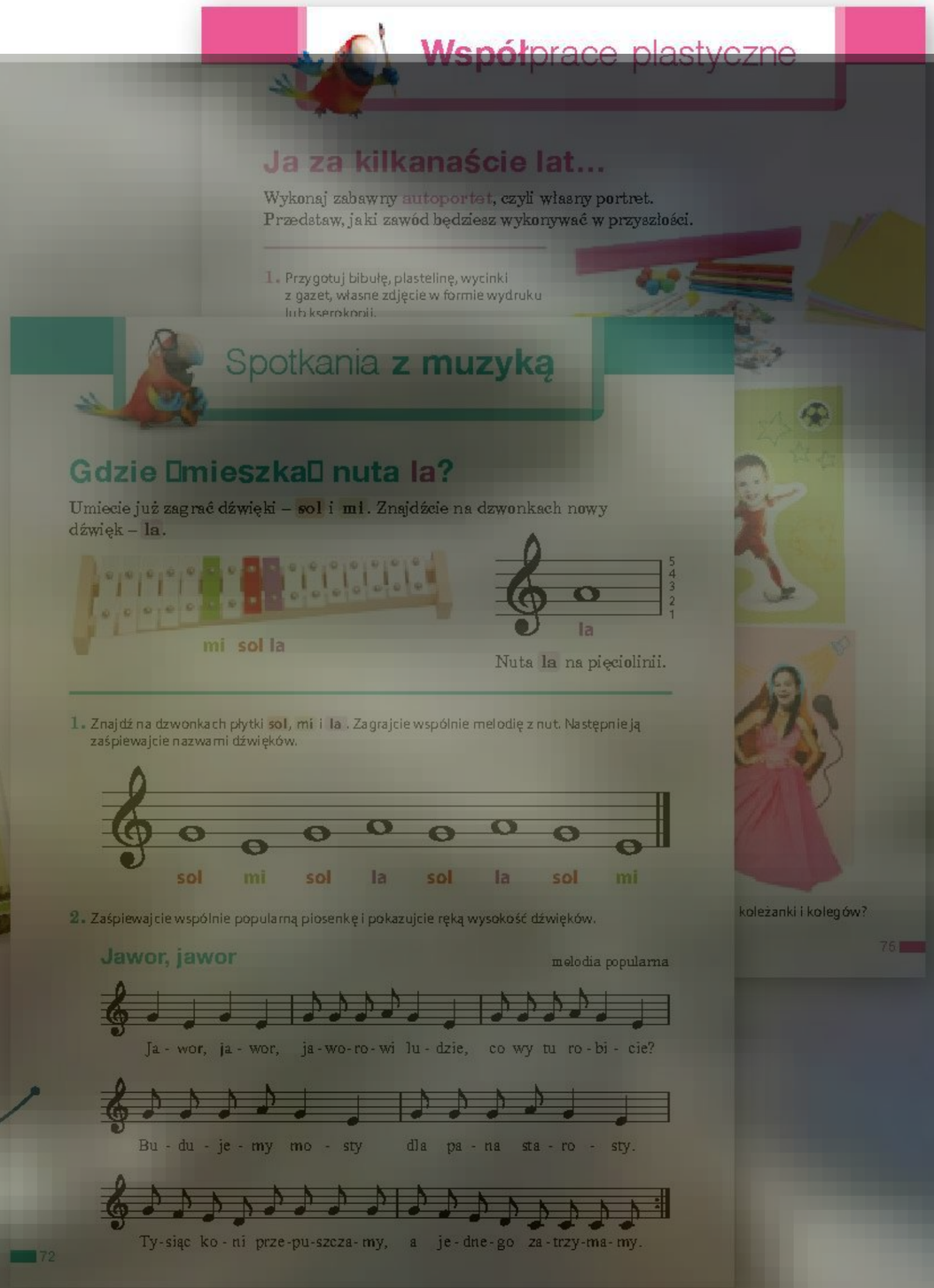
drugi poziom trudności (tekst z kolorystycznym podziałem na sylaby)

trzeci poziom trudności (tekst czarny)

realistyczne zdjęcia obrazują świat przyrody

strony poświęcone edukacji artystycznej i współpracy

spotkanie z lekturą

Marcin Brykczyński

Tata

Mój Tata jest rycerzem,
choć nie ma srebrnej zbroi,
mój Tata mówi szczerze
i prawdy się nie boi.

Mój Tata żyje w zgodzie
z wszystkimi dookoła,
mój Tata sprawia co dzień,
że Mama jest wesoła.

Mój Tata wszystko umie
i tatą jest wspaniałym,
mój Tata mnie rozumie,
bo sam był kiedyś mały.

1. Jaki jest tata, o którym mowa w wierszu? Dlaczego można go nazwać rycerzem?
2. Odszukaj w wierszu fragment, który mówi o tym, dlaczego tata rozumie swoje dziecko. Odczytaj go.
3. W jaki sposób możesz okazać tacie, że go kochasz?
4. Wybierz jedną zwrotkę wiersza i naucz się jej na pamięć.
5. Wyobraź sobie, jak twój tata mógł wyglądać, gdy był w twoim wieku. Narysuj jego portret z dzieciństwa.
6. A jak Ty możesz wyglądać, gdy będziesz w wieku taty lub mamy? Opowiedz o tym.

tytuł kręgu

wprowadzenie w świat emocji i wartości

między nami

Zofia Stanecka

Świnka

Dziś w czasie przerwy zauważyłam, że na ławce Julki panuje [illegible]. Zdziwiłam się, bo Julka zwykle dba o porządek. Jej zeszyty nie m[illegible] rogów, a ukochana różowa gumka w kształcie świnki zawsze ma czysty [illegible]. Słyszałam, jak Julka mówiła, że jest za ładny, żeby nim ścierać.

– Czy ktoś widział moją gumkę? – zapytała Julka, przerzucając rozłożone na stoliku rzeczy. – Szukam i szukam, ale nigdzie jej nie ma.

– Ja ją pożyczyłem – powiedział siedzący w sąsiedniej ławce Wojtek. – Oddam, tylko coś wygumkuję.

Spojrzałam na niego. Wojtek ściskał gumkę Julki i ścierał coś z całej siły. Świnkowy nos wyginał się to w jedną, to w drugą stronę, a wokół niego zbierały się różowe wałeczki gumy. Gdy skończył, ryjek był brudny i dużo krótszy niż przedtem. Julka wzięła odzyskaną świnkę do ręki i spuściła głowę. Widziałam, że jest jej bardzo przykro. Domyślacie się dlaczego?

1. Dlaczego na ławce Julki panował bałagan?
2. [illegible]aczego Julce było przykro? Spróbuj to wyjaśnić.
3. [illegible] zrobił Wojtek? Oceń jego zachowanie.
4. [illegible]k powinien się zachować?
5. Co należy zrobić i co powiedzieć, gdy chce się coś od kogoś pożyczyć? Wymyślcie scenki na ten temat i odegrajcie je w klasie.
6. Jak należy się obchodzić z czyjąś własnością, na przykład z pożyczoną rzeczą?

Poszanowanie czyjejś własności powinno towarzyszyć nam w każdej sytuacji. Jeśli chcesz na przykład obejrzeć czyjąś zabawkę lub pobawić się nią, albo pożyczyć gumkę czy ołówek, zawsze pytaj właściciela o pozwolenie. Nigdy nie bierz rzeczy, które nie należą do ciebie. A jeśli pożyczysz jakiś przedmiot, szanuj go i dbaj o niego jak o swoją własność. Pamiętaj, że własność innej osoby jest dla niej ważna i cenna. Dlatego zawsze zwracaj pożyczone rzeczy w niezmienionym stanie.

przekaz dla dziecka o emocjach i wartościach

Nagła sprawa

W domu Gabrysi zepsuła się pralka. Najpierw próbował ją naprawić tata, potem mechanik. Nie dało się. Cała rodzina musiała prać swoje rzeczy ręcznie. Mama uprała w misce niebieską sukienkę. Gabrysia włoży ją jutro na swoje urodziny. Przy kolacji tata powiedział:

– Wiesz, Gabrysiu, nie będziemy mogli teraz kupić ci roweru. Potrzebna nam pralka.

A rower kupimy jesienią.

Gabrysia uśmiechnęła się i zapytała:

– To kiedy pójdziemy do sklepu po nową pralkę?

4. [illegible] się wydarzyło w domu Gabrysi? Jak radzili sobie
[illegible]zego trzeba było odłożyć zakup roweru dla dzi[illegible]
[illegible]abrysia zareagowała na słowa taty? Co sądzisz
[illegible]ozmawiajcie o innych sytuacjach, w których jede[illegible]
[illegible]rzyjemności dla dobra innych.

tekst do samodzielnego czytania przez dzieci

dodatkowe teksty z wprowadzanych liter na końcu podręcznika

Czytam i rozumiem
Teksty doskonalące czytanie

ź Ź, zi Zi

Ziółka znad źródełka

Nad zielonym źródełkiem zielarka Zuzia zbierała zioła. Na ziemi jest tyle zielonych lekarstw! Zielone ziele można suszyć, mrozić… No i z tych ziół robi się napary, maści, mazidła… Są dobre na zwykłe i zakaźne choroby. Picie ziółek jest zdrowe, zwłaszcza w zimie.

ćwiczenia z edukacji polonistycznej i społecznej

Na okładce książki

1. Przyjrzyj się okładkom książek. Jakie informacje można na nich znaleźć?

- Jak myślisz, o czym mogą być te książki?

2. Na podstawie ilustracji uzupełnij zdania i zapisz je w zeszycie. Pamiętaj o cudzysłowie.

Jola wybrała „Baśnie” Jana Christiana … .
W[illegible] zeszła też … ,
[illegible] .

[illegible] książki.

Nasz język polski

Tytuły książek piszemy wielką [illegible]u i na końcu stawiamy specjalne znaki, czy[illegible] [illegible]rzykład tytuł znanej baśni zapiszemy tak: „

wprowadzenie w świat nauki o języku

zadania trudniejsze

myślę i uzasadniam

doświadczam i odkrywam

współpracuję z innymi

spotkanie z lekturą

Jan Brzechwa

Żaba

Pewna żaba
Była słaba,
Więc przychodzi do doktora
I powiada, że jest chora.

Doktor włożył okulary,
Bo już był cokolwiek stary,
Potem ją dokładnie zbadał,
No i wreszcie tak powiada:

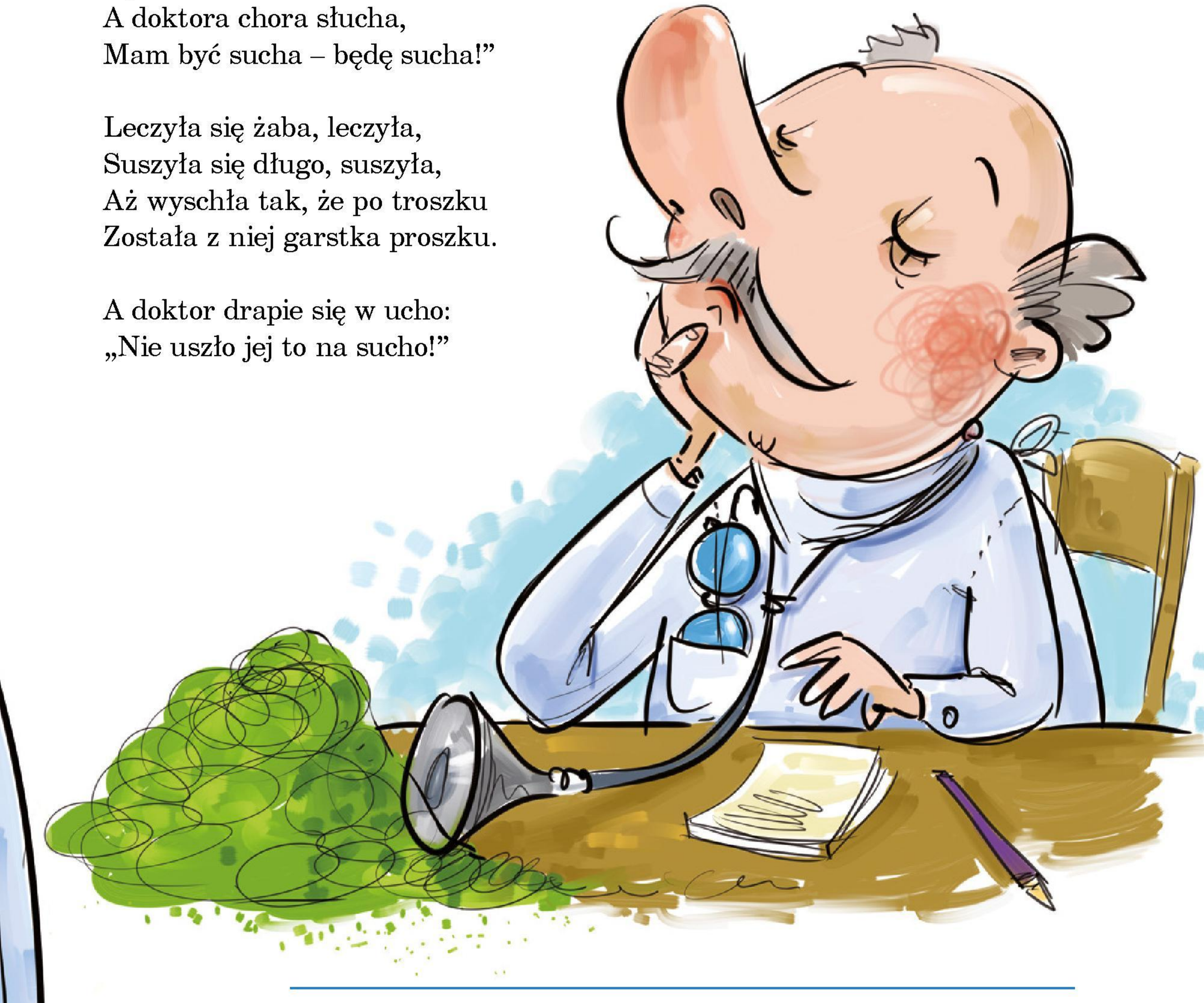
„Pani zanadto się poci,
Niech pani unika wilgoci,
Niech pani się czasem nie kąpie,
Niech pani nie siada przy pompie,
Niech pani deszczu unika,
Niech pani nie pływa w strumykach,
Niech pani wody nie pija,
Niech pani kałuże omija,
Niech pani nie myje się z rana,
Niech pani, pani kochana,
Na siebie chucha i dmucha,
Bo pani musi być sucha!”

Wraca żaba od doktora,
Myśli sobie: „Jestem chora,
A doktora chora słucha,
Mam być sucha – będę sucha!”

Leczyła się żaba, leczyła,
Suszyła się długo, suszyła,
Aż wyschła tak, że po troszku
Została z niej garstka proszku.

A doktor drapie się w ucho:
„Nie uszło jej to na sucho!”

1. Z jakiego powodu żaba poszła do doktora? Co zalecił jej lekarz?
2. Czy wiersz jest zabawny? Dlaczego tak uważasz?
3. Lekarz poradził żabie, żeby na siebie chuchała i dmuchała. Co to znaczy? Czy tę radę należy rozumieć dosłownie?
4. Dlaczego żaba zamieniła się w garstkę proszku?
5. Do czego roślinom i zwierzętom potrzebna jest woda?

ź Ź
ż Ż

źród ło
źródło

wyraźny
woźny
późno
koźlątko
źle
źrebak
groźny

Koziołek Dyzio bardzo dba
o zdrowie. Rano i wieczorem
myje się w źródełku.
Jada zielone liście sałaty
z ziarnem i kozie sery.
Pije zdrowe ziołowe herbatki.
Na deser je pachnące
poziomki. Mama Dyzia mówi,
że owoce to źródło witamin.
– Jestem zdrów jak ryba –
mówi z wyraźną dumą Dyzio.

Co mówi mama Dyzia?

zi Zi

zi Zi

zie lo ny

zielony

zioła

ziółka

koziołek

ziemia

poziomki

zieleni się

ziarno

Dyzio ma swój mały ogródek. Rosną tam różne ważne dla zdrowia rośliny. Dyzio sam zasiał warzywa i ziółka. Obok mięty zieleni się sałata i pietruszka. Dyzio podlewa rośliny źródlaną wodą. Gdy ktoś źle się poczuje, prosi Dyzia o pomoc. Koziołek zawsze wie, co należy podać. Mięta jest dobra na ból brzucha, a sok z malin na gorączkę.

- Odszukaj w tekście i odczytaj wyrazy, w których występuje **ź**, a następnie wyrazy z **zi**.
- Wskaż w tekście nazwy roślin. Odczytaj je.

przygody przyrody

Wędrówka kropli wody

6.

A niektóre z nas zamieniają się w parę wodną i znów odlatują w chmury. To ja już lecę. Do zobaczenia!

5.

Piją nas zwierzęta.

4.

Co się z nami dalej dzieje? Na przykład płyniemy rzekami do morza.

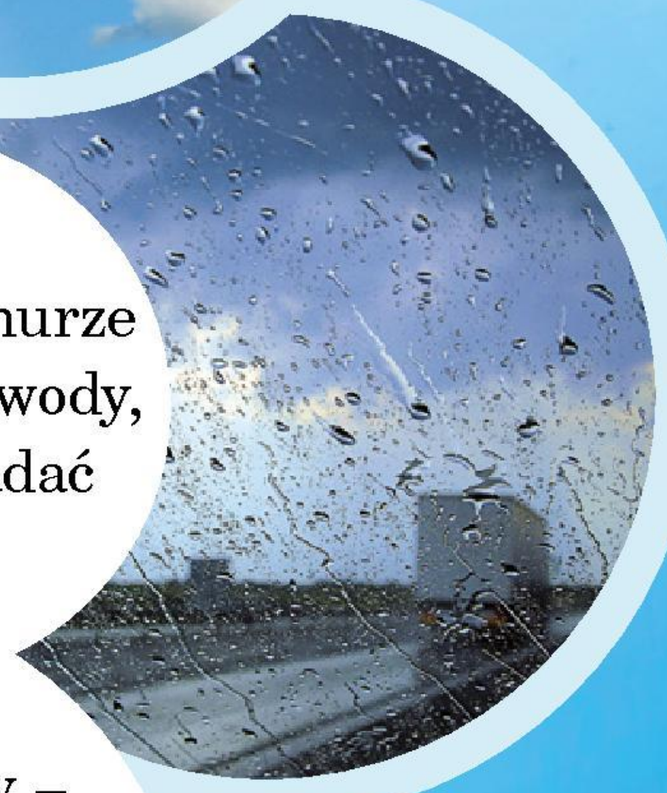
1.

To ja, kropla wody. Czy wiesz, gdzie teraz jestem?

2.

Kiedy w chmurze jest za dużo wody, zaczyna padać deszcz.

3.

I my, krople wody – jako krople deszczu spadamy wtedy na ziemię, na rośliny. Wpadamy też do zbiorników wodnych.

1. Opowiedz, co się dzieje z kroplą wody.
2. W którym momencie swojej wędrówki kropla wody jest najlepiej widoczna, a kiedy prawie jej nie widać?
3. Czy wiesz, co się dzieje z kroplą wody w czasie mrozu?
4. Dlaczego ludzie powinni oszczędzać wodę? Porozmawiajcie o tym.
5. Jakie znasz sposoby oszczędzania wody?

Rafał Witek

Tajemnica zaginionej książki

Dzieci z klasy bardzo lubią, kiedy pani Hania im czyta. I ja też bardzo to lubię. Jest jak prawdziwa aktorka, potrafi nawet zmieniać głos! Dziś na koniec zajęć też chciała nam poczytać, ale okazało się, że…

– Książka zniknęła – powiedziała pani Hania zmartwionym głosem. – Jeszcze wczoraj leżała na regale pod ścianą. Czy ktoś ją widział?

Wszyscy zaczęli rozglądać się po sali. Jedni sprawdzali na podłodze, inni na parapetach i za zasłonkami, a ja wypatrywałam książki z lotu ptaka. Tylko Maciek i Kuba nie szukali. Siedzieli w swojej ławce i byli czerwoni jak pomidory.

– Książka… jest za regałem – wydukał w końcu Maciek. – Wczoraj się ganialiśmy z Kubą i ją potrąciliśmy, i ona tam spadła, a my nie umieliśmy jej wyjąć.

– No to zagadka rozwiązana! Gratuluję! – uśmiechnęła się pani Hania.

– Czego nam pani gratuluje? – zdziwił się Maciek. – Przecież nabroiliśmy!

– Nabroić się zdarza każdemu – powiedziała pani – ale żeby się do tego przyznać, potrzeba odwagi... Mam nawet pomysł, jak tę sytuację wykorzystać.

– Jak? – zaciekawili się chłopcy.

– Kiedy pan woźny pomoże nam odsunąć regał, to najpierw wyjmiemy książkę, a potem… wytrzemy kurz i uporządkujemy klasową biblioteczkę. Maj to świetna pora na wiosenne porządki! Prawda, chłopaki?

1. Co się przytrafiło Maćkowi i Kubie pewnego dnia w szkole?
2. Dlaczego pani nie okazała chłopcom niezadowolenia, tylko ich pochwaliła?
3. Co to jest odwaga? W jakich sytuacjach jest ważna?
4. Podajcie przykłady zdarzeń, w których ktoś wykazał się odwagą. Która z tych sytuacji była najtrudniejsza? Dlaczego?

Odwaga to siła, która jest w nas i która pozwala nam dzielnie się zachować w trudnej albo niebezpiecznej sytuacji, zrobić coś mimo ryzyka lub strachu. Na przykład wyrazić własne zdanie, wstawić się za kimś słabszym, przyznać się do winy. Wszyscy na co dzień możemy wykazywać się odwagą. Każdy czasami się boi. Odwaga polega na pokonywaniu tego strachu.

ń

ń

koń

koń

końce

słoń

słońce

dłoń

kaczeńce

Oleńka

bańka

Pod koniec tygodnia Ewa
pojechała z mamą
do Niegowa. Od dawna miały
zaproszenie na majówkę
do cioci Anieli. Czekały tylko
na odpowiednią pogodę.
W końcu zrobiło się ciepło.
Od rana słońce i niebieskie
niebo. Ewunia nie mogła
się doczekać spotkania
z małą Anią. A na dodatek
w gospodarstwie cioci
pojawił się nowy koń.

ni Ni

ni Ni

nie bo

niebo

nie

konie

koniec

Ania

Ewunia

śniadanie

niebieski

Spotkanie było niezwykle miłe.
Następnego dnia po śniadaniu
wszyscy poszli nad rzekę.
Niedaleko skubał trawę piękny koń.
– Goń mnie – zawołała Ania
i pobiegła w kierunku konia.
Ewa chciała za nią pobiec,
ale mama je zawołała.
– Wracajcie. Ta łąka jest podmokła.
Rosną tu kaczeńce i niezapominajki,
a one lubią wilgoć.
– A czy konie lubią kaczeńce? –
spytała Ewa.

- Odszukaj w tekście i odczytaj wyrazy, w których występuje **ń**, a następnie wyrazy z **ni**, **Ni**.

Majowa łąka

jaskier ostry

zając

krwawnik pospolity

wyka ptasia

pszczoła

rusałka pawik

koniczyna łąkowa

pasikonik zielony

stokrotka

czajka

1. Jakie zwierzęta i rośliny można zobaczyć na łące? Czy któreś z nich są też na trawniku przed szkołą?
2. Które rośliny łąkowe mają, według ciebie, najpiękniejsze kwiaty? Dlaczego tak uważasz? Opisz jedną z roślin.
3. Zastanów się i powiedz, czy na łące rosną drzewa.
4. Wybierzcie się wspólnie na pobliską łąkę. Bądźcie uważnymi obserwatorami przyrody. Zróbcie zdjęcia zauważonym roślinom i zwierzętom. Później porównajcie je z tymi w podręczniku.

Barbara Stępień

Wiosenna łąka

Miły jest poranek na zielonej łące,
gdy w kropelkach rosy kąpią się zające.

Mrówki zaczynają biegi pośród trawy,
a biedronka żuczka prosi do zabawy.

Do słonka wesoło mrugają stokrotki,
bąk leci do bąka na wiosenne plotki.

W berka fruwanego bawią się motyle…
Zatrzymaj ten obraz, choć na jedną chwilę.

---

1. Co się dzieje na wiosennej łące o poranku? Jakie zwierzęta można tam spotkać? Co one robią?
2. Jaki nastrój towarzyszy tym wiosennym zabawom? Jak myślisz, z czego on wynika?
3. Wyobraź sobie łąkę przedstawioną w wierszu. Jak możesz „zatrzymać" ten obraz?
4. Na podstawie wiersza namaluj obraz „Majowa łąka".

Wiosenne kwiaty

1. Uzupełnij ustnie zdania na podstawie ilustracji. Skorzystaj z wyrazów wybranych z ramki. Co jeszcze możesz powiedzieć o niezapominajce?

niebieskie • błękitne • delikatne • drobne • smukłe • zielone • lasach • łąkach • polach

To niezapominajka.
Ma ... kwiaty i ... listki.
Rośnie w ... lub na ... .

- Uzupełnione zdania zapisz w zeszycie.

2. Przepisz do zeszytu wyrazy, wstawiając ń lub ni zgodnie z kolorem okienek. Dopisz do uzupełnionych wyrazów odpowiednie określenia z ramki.

skoczny • wesoły • gorący • wiśniowy • błękitne • złote • mokre • jasne

kacze□ce

ta□ec

budy□

□ebo

W szkole dla pszczółek

– Pamiętacie ostatnią lekcję? – zapytała nauczycielka, Pani Pszczoła.
Pszczółka Mania uniosła łapkę.
– Ja słuchałam uważnie – zabzyczała. – I wiem, że my, pszczoły, jesteśmy bardzo zdolne. Zbieramy z kwiatów nektar i robimy z niego miód. Przenosimy też pyłek i zapylamy kwiaty!
– W ten sposób powstają owoce! – dokończyła inna pszczółka.
Pani Pszczoła była zadowolona.
– Brawo! Za moment ruszamy. Zobaczymy, która z was przyniesie najwięcej nektaru.
Po chwili cała grupa pszczół tańczyła radośnie w słońcu. W końcu mogły być pożyteczne!

1. Czego pszczoły dowiedziały się w szkole?
2. Jak pszczółki chciały pokazać, że są pożyteczne? Co robiły?
3. Wyszukajcie z pomocą nauczyciela wypowiedzi Pani Pszczoły i małych pszczółek. Przeczytajcie tekst z podziałem na role.

Życie w ulu

Pszczoły żyją w ulach w dużych grupach. Na czele każdej z nich stoi królowa. Jej zadaniem jest znoszenie jajeczek.

Większość pszczół to robotnice. Najmłodsze z nich opiekują się pszczelimi dziećmi. Starsze budują woskowe plastry albo przynoszą pokarm do ula.

Pszczoły potrafią współpracować i porozumiewać się ze sobą. Na przykład za pomocą tańca wskazują innym, gdzie znalazły kwiaty bogate w nektar i pyłek.

Największym naturalnym wrogiem pszczół są szerszenie. Napadają na robotnice, zabijają je i zanoszą do swoich gniazd. Stanowią one pokarm dla larw szerszeni.

1. Opowiedz o życiu pszczół. Czym zajmuje się królowa, a czym robotnice?
2. W jaki sposób porozumiewają się pszczoły?
3. Spróbuj przekazać za pomocą tańca ustaloną wcześniej informację. Czy to łatwe zadanie?
4. Jak się nazywa hodowca pszczół? Jakie korzyści mają ludzie z hodowli pszczół?

wspólne słuchanie

Tomasz Szwed

Kto puka?

Był wiosenny poranek. Pająki otrząsały pajęczyny z porannej rosy, a ptaki uwijały się, bo to pora budowania gniazd. Niektóre miały już swoją parę, mieszkanie i złożone jajeczka. Tak właśnie było w pewnej dziupli w starej sośnie. Pani Sikorka siedziała w gnieździe i odliczała czas wysiadywania jajek. Właściwie to już mijał czternasty dzień, więc wkrótce jej rodzina powinna się powiększyć. Nagle usłyszała pukanie.

– Proszę! – grzecznie zawołała.

Pukanie stało się głośniejsze i szybsze, jakby ktoś bardzo się niecierpliwił.

– Nie mogę wstać, bo wysiaduję pisklęta, proszę poczekać, zaraz powinien wrócić mój mąż!

Ale nikt się nie pojawił.

To naprawdę dziwne – pomyślała i znowu zajęła się liczeniem. Wtedy coś zatrzepotało przed wejściem i do dziupli zajrzał pan Sikorka z dżdżownicą w dziobie.

– Przyniosłem ci obiad – wysapał. – Leciałem aż od pola. Wyobraź sobie, kochana, że na szóstej gałęzi spotkałem pana Dzięcioła. Pytał, czy gdzieś w okolicy nie ma spróchniałej wierzby, no to mu powiedziałem, że nad rzeką stoją nawet dwie. Tak dziwnie patrzył na moją dżdżownicę, więc chciałem go poczęstować, ale on na to, że dziękuje, że później mu piasek w dziobie zgrzyta i że woli robaki spod kory. I zaraz poleciał.

– Aaa, teraz wiem, kto pukał! – powiedziała pani Sikorka i zamilkła, bo znowu rozległo się stukanie, chociaż tym razem jakby spod podłogi. Odchyliła skrzydło i zajrzała do gniazda. Tak! Właśnie z jajeczka odpadł kawałek skorupki i na świat wyjrzał dziobek pierwszej małej sikorki. Po chwili stukało już w każdym jajku. Skorupki pękały, z wnętrza wysuwały się małe piszczące łebki, które wołały:

– Jeść! Jeść!

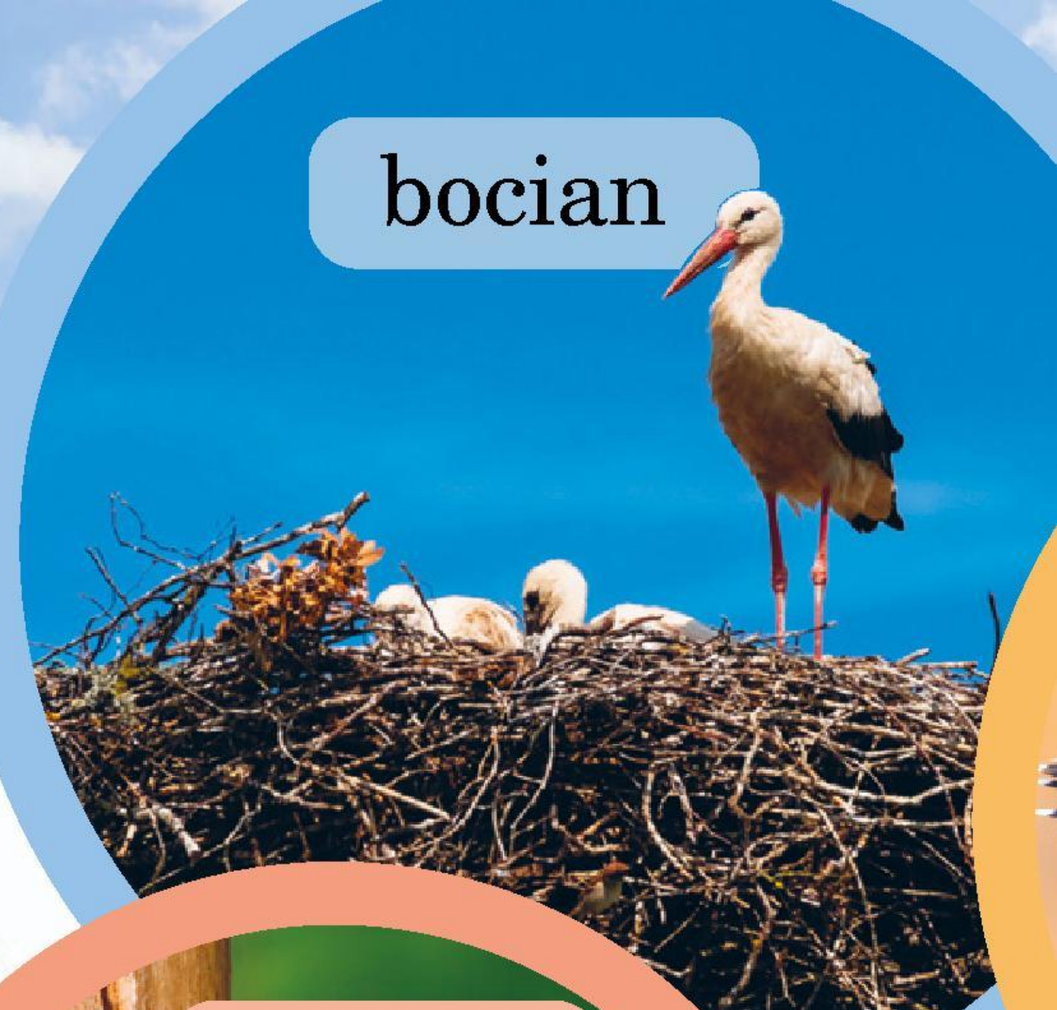
Pan Sikorka przez chwilę sam miał dziób otwarty ze zdumienia, kiedy patrzył na narodziny swoich dzieci. Machnął skrzydełkami i wyfrunął na łąkę. No, sześć dziobów do wykarmienia to fruwania na cały dzień – pomyślał. A, trudno, odpocznę sobie w sierpniu. Wtedy już same będą łapać muchy i robaki – pocieszał się, goniąc za leśnym motylem.

1. Co się wydarzyło pewnego wiosennego dnia w gnieździe sikorek?
2. Co wiosną należało do obowiązków taty, a co do obowiązków mamy sikorki?
3. Czym się żywią pisklęta sikorki?
4. Jakie inne ptaki można zobaczyć wiosną w lesie?

Ptasie gniazda

Bociany co roku wracają do wcześniej zbudowanych gniazd. Rozbudowują je tylko po trochu – tak, że w końcu stają się one bardzo wysokie. Takie wieloletnie gniazdo może ważyć nawet kilkaset kilogramów.

Dzięcioł nigdy nie korzysta drugi raz z tej samej dziupli. Co roku wykuwa nową i tam składa jaja. Obydwoje rodzice wysiadują jaja.

Sikory budują gniazda praktycznie wszędzie. Chętnie wykorzystują opuszczone dziuple i budki lęgowe. Czasem budują gniazda na drzewach, słupach lub w szczelinach budynków.

Para skowronków buduje gniazdo na ziemi, ukrywając je starannie wśród traw. Młode wykluwają się po około 10 dniach, ale nie od razu potrafią latać. Bezpieczeństwo zapewnia im szare, maskujące ubarwienie.

kukułka

Kukułki nie budują gniazd. Swoje jaja podrzucają do wysiadywania innym ptakom. Co gorsza, młode kukułki wyrzucają pozostałe pisklaki z gniazda. Dzięki temu otrzymują od przybranych rodziców więcej pokarmu.

łabędź

Łabędzie wiążą się w pary na całe życie. Gniazdo łabędzia jest zbudowane z suchych łodyg roślin wodnych i wygląda trochę jak pływająca wyspa.

jaskółka

Jaskółki, w zależności od gatunku, do którego należą, budują swoje gniazda w różnych miejscach. Jedne kopią norki w skarpach nad brzegami rzek, inne wylepiają gniazda z gliny oraz roślin i przyklejają je do ścian lub wybranych elementów budynków.

1. Czy pojawiły się w tym roku w waszej okolicy jakieś ptasie gniazda? Sprawdźcie to podczas wiosennego spaceru.

dź Dź

dź Dź

dźwięk

dźwięk

dźwigi

dźwigowy

dźwigać

dźwignia

wiedźma

dźwięczny

Wiosenny las jest pełen dźwięków. Ptaki zaczynają koncert. Złote wilgi cały dzień trenują gwizdy i trele. Gdzieś w oddali słychać szczebiot sikorek. Rytmicznie kuka kukułka. Perkusista dzięcioł naostrzył dziób. Z zapałem wystukuje dziobem rytm na pniu drzewa. Najbardziej jednak słychać śpiew słowika.

Czego jest pełen wiosenny las?

dzi Dzi

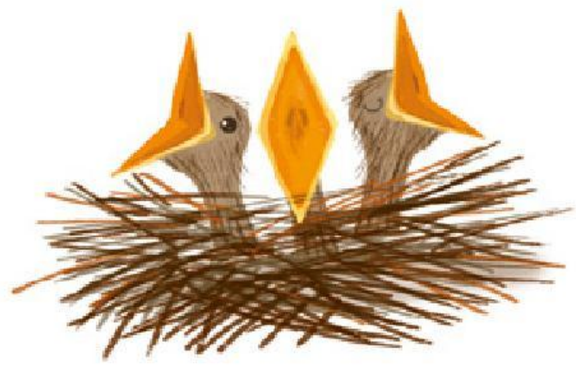
dzi Dzi

W dziupli dzięcioła panuje wielki zamęt. Co to za dziwne dźwięki? To małe dzięciołki. W niedzielę w gnieździe pojawiło się dziewięć piskląt. Rodzice wszędzie szukają tłustych robaków. Szczebiot maluchów budzi cały las. Gdy mama znajdzie tłustego robaka, dzieli go między swoje dzieci. Ale dzioby głodnych dzięciołków cały czas są szeroko otwarte.

– Mamo, kiedy będzie obiad?!

- Odszukaj w tekście i odczytaj wyrazy, w których występuje **dź**, a następnie wyrazy z **dzi**.
- Wskaż wyrazy nazywające dźwięki wydawane przez ptaki. Odczytaj je.

dzio by

dzioby

dziób

dziadek

dzięcioł

dziewięć

dzień

dziecko

dziupla

Co fruwa, a co lata?

Balony latają, ponieważ są lżejsze od powietrza. Samoloty i ptaki są od niego cięższe. Potrafią utrzymywać się w powietrzu, wykorzystując do tego specjalnie zbudowane skrzydła.

Samoloty poruszają się do przodu dzięki silnikowi i śmigłom. Ptaki wykorzystują do tego ruchy swoich skrzydeł albo prądy powietrza.

balon

szybowiec

łabędź

Ptaki i samoloty, żeby lecieć, muszą mieć odpowiedni kształt. Przecinają powietrze wąską przednią częścią. Mocno wystające części – nogi lub koła – chowają pod spód.

Ptaki i samoloty sterują lotem za pomocą ogona i skrzydeł. Ptaki zmieniają ich kształt i ułożenie. Samoloty unoszą i opuszczają specjalne klapy.

koliber

1. Co umożliwia ptakom latanie?
2. Pod jakim względem maszyny latające są podobne do ptaków, a czym się od nich różnią?
3. Przyjrzyj się zdjęciom ptaków i samolotów. Opisz wybranego ptaka lub samolot.

Ludzie jak ptaki

Ludzie od dawna
zazdrościli ptakom
i marzyli o lataniu. Próbowali
unieść się w powietrze dzięki latawcom
i balonom. Dziś w powietrzu latają lotnie,
motolotnie, szybowce, helikoptery
i, oczywiście, samoloty.
Niektóre samoloty przewożą tylu pasażerów,
ilu mieszka w sporym wieżowcu! I latają
o wiele szybciej od ptaków. Teraz to ptaki
mogą zazdrościć ludziom.

samolot

motolotnia

helikopter

1. Czym ludzie latali kiedyś, a czym latają teraz?
2. Co wprawia w ruch wymienione w tekście pojazdy latające? Które z nich wykorzystują do poruszania się siły natury?
3. Odszukaj w tekście fragment, z którego wynika, czego ptaki mogą teraz zazdrościć ludziom. Odczytaj go.

Wiem, jak napisać

1. Przeczytaj tekst. Wyszukaj w nim wyrazy z **ś**, **ź**, **ć**, **ń** lub **dź**. Następnie czytaj zdanie po zdaniu, zakrywaj je kartką i zapisuj z pamięci te wyrazy w zeszycie.

Dzisiaj byliśmy na wycieczce. Słuchaliśmy śpiewu ptaków. To były miłe dźwięki. Zobaczyliśmy pięć źrebaków biegających po łące. Nad strumieniem rosły żółte kaczeńce.

2. Policz, ile kwiatów trzyma każde dziecko. Zapisz w zeszycie słowami odpowiednie liczby. Pamiętaj, że w wyrazach oznaczających liczbę żółtych kwiatów występuje **si**. Natomiast w wyrazach oznaczających liczbę czerwonych kwiatów występuje **ś** lub **ć**.

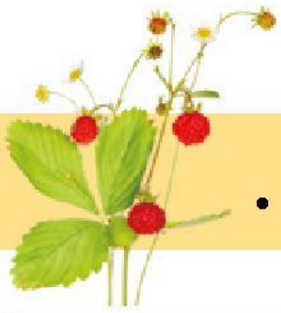
3. Przeczytaj wyrazy parami. Podziel je na sylaby. Następnie zakryj każdą parę wyrazów i wymień z pamięci ten wyraz z pary, w którym wystąpiła sylaba **sia**, **cia**, **zia**, **nia** lub **dzia**. Zapisz te wyrazy w zeszycie.

Zosia — środek — babcia — ćwiartka

ziarenko — koźlątko — kopalnia

pradziadek — dźwięk — słońce

4. Przeczytaj zdania, zastępując ilustracje wyrazami. Zapisz te wyrazy w zeszycie.
W nazwach zwierząt napisz **ś**, **ń**, **ć**. W pozostałych wyrazach napisz **zi**, **si**, **ni**.

Na polanie rosną .

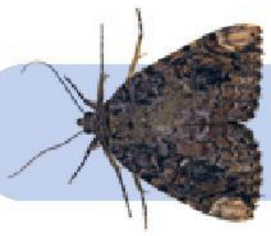

Z lasu wyszedł .

skubie .

Na polu przy lesie rosną .

siedzi na pniu drzewa.

5. Nazwij to, co widzisz na obrazkach. Odgadnij, jakie wyrazy ukryły się w tych nazwach.
Zapisz odgadnięte wyrazy w zeszycie.

6. Utwórz wyrazy z sylab i zapisz w zeszycie, co widzisz na ilustracji. Popatrz na wzór.
W razie potrzeby zapytaj nauczyciela o pisownię wyrazów.

Zofia Stanecka

Świnka

Dziś w czasie przerwy zauważyłam, że na ławce Julki panuje okropny bałagan. Zdziwiłam się, bo Julka zwykle dba o porządek. Jej zeszyty nie mają zagiętych rogów, a ukochana różowa gumka w kształcie świnki zawsze ma czysty ryjek. Słyszałam, jak Julka mówiła, że jest za ładny, żeby nim ścierać.

– Czy ktoś widział moją gumkę? – zapytała Julka, przerzucając rozłożone na stoliku rzeczy. – Szukam i szukam, ale nigdzie jej nie ma.

– Ja ją pożyczyłem – powiedział siedzący w sąsiedniej ławce Wojtek. – Oddam, tylko coś wygumkuję.

Spojrzałam na niego. Wojtek ściskał gumkę Julki i ścierał coś z całej siły. Świnkowy nos wyginał się to w jedną, to w drugą stronę, a wokół niego zbierały się różowe wałeczki gumy. Gdy skończył, ryjek był brudny i dużo krótszy niż przedtem. Julka wzięła odzyskaną świnkę do ręki i spuściła głowę. Widziałam, że jest jej bardzo przykro. Domyślacie się dlaczego?

1. Dlaczego na ławce Julki panował bałagan?
2. Dlaczego Julce było przykro? Spróbuj to wyjaśnić.
3. Co zrobił Wojtek? Oceń jego zachowanie. Jak powinien się zachować?
4. Co należy zrobić i co powiedzieć, gdy chce się coś od kogoś pożyczyć? Wymyślcie scenki na ten temat i odegrajcie je w klasie.
5. Jak należy się obchodzić z czyjąś własnością, na przykład z pożyczoną rzeczą?

Poszanowanie czyjejś własności powinno towarzyszyć nam w każdej sytuacji. Jeśli chcesz na przykład obejrzeć czyjąś zabawkę lub pobawić się nią, albo pożyczyć gumkę czy ołówek, zawsze pytaj właściciela o pozwolenie. Nigdy nie bierz rzeczy, które nie należą do ciebie. A jeśli pożyczysz jakiś przedmiot, szanuj go i dbaj o niego jak o swoją własność. Pamiętaj, że własność innej osoby jest dla niej ważna i cenna. Dlatego zawsze zwracaj pożyczone rzeczy w niezmienionym stanie.

Tomasz Plebański

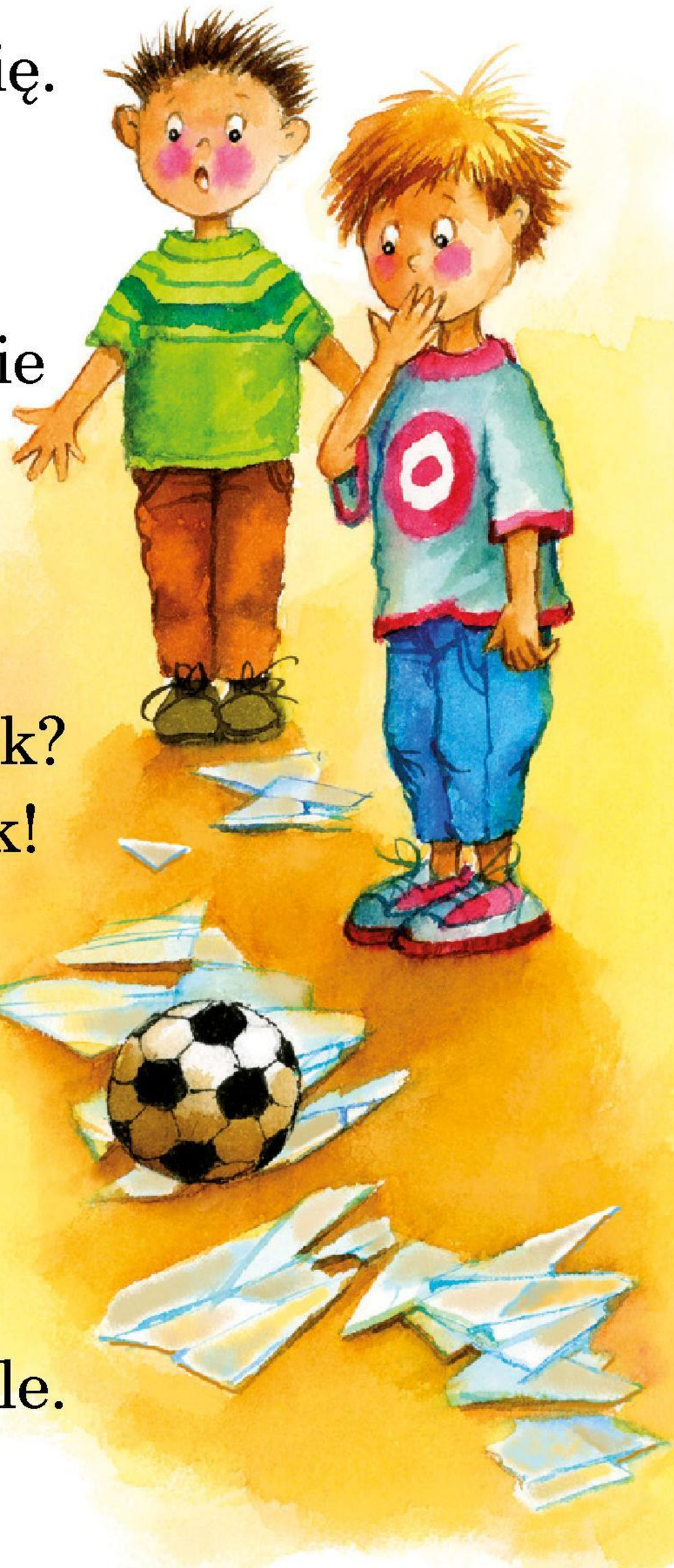
Tydzień w szkole

W poniedziałek rano, w klasie,
Tomek z sokiem wpadł na Kasię.
A we wtorek jakiś łobuz
pomalował w kropki globus.

W środę, w szatni, Staś Justynie
rozdarł kaptur w pelerynie.
A po gimnastyce, w czwartek,
piłką w okno trafił Bartek.

Na dodatek w piątek... W piątek?
W piątek w szkole był porządek!
Zbieraliśmy razem śmieci,
Tomek Kasi dał bukiecik.

Globus pięknie ktoś wyczyścił.
I był wielki szkolny wyścig.
A najszybciej biegał Olek.
Tak nam minął tydzień w szkole.

1. Przeczytaj wiersz po cichu, a następnie głośno, starając się jak najlepiej oddać jego nastrój.
2. Powiedz, co się wydarzyło w szkole w kolejne dni.
3. Czy w twojej klasie zdarzają się takie dni, jak te opisane w wierszu?
   Porozmawiajcie na temat: Jak unikać różnych niemiłych sytuacji w szkole?

spotkanie z lekturą

Joanna Papuzińska

Jak nasza mama zreperowała księżyc

Mama opowiadała potem, że obudziła się w nocy, bo księżyc świecił jej prosto w twarz. Wstała z łóżka, aby zasłonić okno. I wtedy usłyszała, że ktoś pochlipuje na dworze. Więc wyjrzała oknem, ciekawa, co tam się dzieje. I zobaczyła, że księżyc świeci na niebie z bardzo smutną miną, a po brodzie, osłoniętej małą, białą chmurką, płyną mu łzy.

– Co ci się stało? – spytała nasza mama. – Dlaczego płaczesz?

– Buuuu!... – rozpłakał się wtedy księżyc na cały głos – chciałem zobaczyć, jak wygląda z bliska wielkie miasto, spuściłem się na dół, zaczepiłem o wysoką wieżę i obtłukłem sobie rożek!

Księżyc odsłonił białą chmurkę i mama zobaczyła, że ma odtrącony dolny róg. Wyglądał zupełnie jak nadłamany rogalik.

– Co to będzie! – lamentował księżyc. – Kiedy zrobię się znów okrągły, będę wyglądał jak plasterek sera nadgryziony przez myszy! Wszyscy mnie wyśmieją!

– Cicho – powiedziała mu mama. – Cicho, bo pobudzisz dzieci. Chodź tu na balkon, połóż się na leżaku i poświeć mi, a ja spróbuję wymyślić jakąś radę na twoje zmartwienie.

Księżyc podpłynął do balkonu i ułożył się ostrożnie na leżaku. A mama założyła szlafrok, pantofle i poszła do kuchni. Cichutko wyciągnęła stolnicę, mąkę, jaja, śmietanę i zagniotła wielki kawał żółciutkiego ciasta. Z tego ciasta ulepiła rożek, taki, jakiego brakowało księżycowi.

– Siedź teraz spokojnie – powiedziała – to ci przyprawię ten twój nieszczęsny rożek.

Okleiła mama księżycowi brodę ciastem, równiutko i wylepiła taki sam rożek, jak ten, co się obtłukł. Potem wzięła jeszcze parę skórek pomarańczowych i tymi skórkami, jak plastrem, przylepiła ciasto do księżyca.

– Gotowe! – powiedziała. – Za kilka dni rożek ci przyrośnie i będziesz mógł te plasterki wyrzucić. Ale pamiętaj, na drugi raz nie bądź gapą, omijaj sterczące dachy i wysokie wieże. Przecież mogłeś się rozbić na kawałki!

---

1. Co obudziło mamę w nocy? Dlaczego księżyc miał odłamany rożek? Opowiedz o tym.
2. Jak mama pomogła księżycowi?
3. Jak myślisz, czy ta historia jest prawdziwa czy zmyślona? Dlaczego tak uważasz?
4. Podaj przykłady sytuacji, w których twoja mama pomogła tobie lub komuś z domowników.

dż Dż

dż Dż

dżem

dżem

drożdże

dżungla

dżinsy

dżdżysty

dżdżownica

Dziś jest święto mamy.
Olga razem z bratem i tatą
upiekli pyszne bułeczki.
Dodali do nich dżem
wiśniowy. Gdy mama wróci
z pracy, będzie dla niej
niespodzianka. Mają też
dla mamusi piękny prezent.
To album o zwierzętach
w dżungli. Mama bardzo
lubi książki o podróżach.

Jaki prezent mają dla mamy Olga i jej brat?

Zawsze marzyła o dalekiej wyprawie.
Chciała zobaczyć zwierzęta żyjące w dżungli.
Na razie zamiast biletu na samolot dostanie
od dzieci piękny album ze zdjęciami i bambus
w doniczce. Nawet w dżdżysty dzień mama
będzie mogła podziwiać zwinne tygrysy.
A bambus, dzięki trosce mamy, urośnie jak
na drożdżach.

- Przeczytaj tekst. Odszukaj w nim wyrazy, w których występuje **dż**. Odczytaj je. Następnie przepisz te wyrazy do zeszytu.
- Przepisz do zeszytu zdanie, które mówi o tym, co lubi mama.

Nagła sprawa

W domu Gabrysi zepsuła się pralka. Najpierw próbował ją naprawić tata, potem mechanik. Nie dało się. Cała rodzina musiała prać swoje rzeczy ręcznie. Mama uprała w misce niebieską sukienkę. Gabrysia włoży ją jutro na swoje urodziny. Przy kolacji tata powiedział:
– Wiesz, Gabrysiu, nie będziemy mogli teraz kupić ci roweru. Potrzebna nam pralka.
A rower kupimy jesienią.
Gabrysia uśmiechnęła się i zapytała:
– To kiedy pójdziemy do sklepu po nową pralkę?

1. Co się wydarzyło w domu Gabrysi? Jak radzili sobie domownicy?
2. Dlaczego trzeba było odłożyć zakup roweru dla dziewczynki?
3. Jak Gabrysia zareagowała na słowa taty? Co sądzisz o jej zachowaniu?
4. Porozmawiajcie o innych sytuacjach, w których jeden z domowników rezygnuje z własnej przyjemności dla dobra innych.

Rozmowa w sklepie

1. Gabrysia z rodzicami wybrała się do sklepu po nową pralkę. Odczytajcie rozmowę taty ze sprzedawcą z podziałem na role.

: Dzień dobry.

: Dzień dobry.

: Chcemy kupić niedrogą pralkę.

: Proponuję tę. Jest bardzo dobra i niedroga.

- Jak mogła dalej przebiegać rozmowa w sklepie? Przedstawcie tę rozmowę w parach. Użyjcie wyrazów z ramki.

proszę • dziękuję • do widzenia

- Zasłoń wyrazy w ramce kartką i napisz je w zeszycie z pamięci. Sprawdź poprawność zapisu.

Dorota Betlewska

Prezent dla dziecka

Najlepszy prezent dla dziecka
To czarodziejska pałeczka.
Wygląda tak niepozornie,
Jak zwykły kawałek kija,
Lecz pożyteczna ogromnie,
Bo uczy, bawi, rozwija.
Gdy czarodziejską pałeczkę
Kupi mi wreszcie mama,
To górę innych zabawek
Już wyczaruję sama.

1. Dlaczego czarodziejska pałeczka jest najlepszym prezentem na Dzień Dziecka? Znajdź odpowiedni fragment w wierszu.
2. Wyobraź sobie, że masz czarodziejską pałeczkę. Co wyczarujesz dla siebie, a co dla innych?
3. Jak myślisz, o czym marzą dzieci na całym świecie? Co jest dla nich najważniejsze?
4. Czego życzysz innym dzieciom z okazji ich święta? Wymyślcie wspólnie krótkie życzenia, zapiszcie je na tablicy, a następnie przepiszcie do zeszytów.

Nasze zabawy

1. Przyjrzyj się ilustracjom i powiedz, jakie prezenty chciałyby dostać dzieci. Przeczytaj zdania i uzupełnij je właściwymi wyrazami.

Radek

Magda

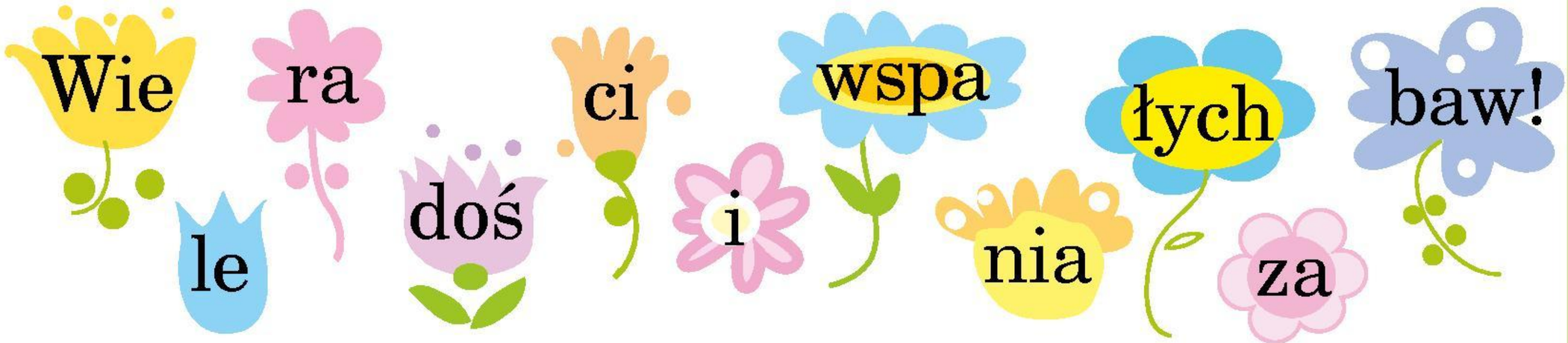
Ania

Jacek

Radek chciałby dostać ... .
... lubi układanki.
Ania marzy o nowej ..., a jej brat ...
chciałby dostać pluszowego ... .

2. Przeskakując z kwiatka na kwiatek, odczytaj życzenia dla wszystkich dzieci. Zapisz te życzenia w zeszycie.

Hanna Łochocka

Książka czeka

Książka nas uczy, książka cieszy,
czasem zadziwi
nas niemało
albo po prostu tak rozśmieszy,
jakby się dobry
żart słyszało.
Książka też mądrze nam doradza,
różne wskazówki,
wzory daje.
Książka w szeroki świat wprowadza,
dalekie z nami
zwiedza kraje.
Lubimy książkę – przyjaciółkę.
Wiesz, co ci powiem?
Nie odwlekaj.
Masz trochę czasu? Spójrz na półkę,
sięgnij po książkę!
Książka czeka.

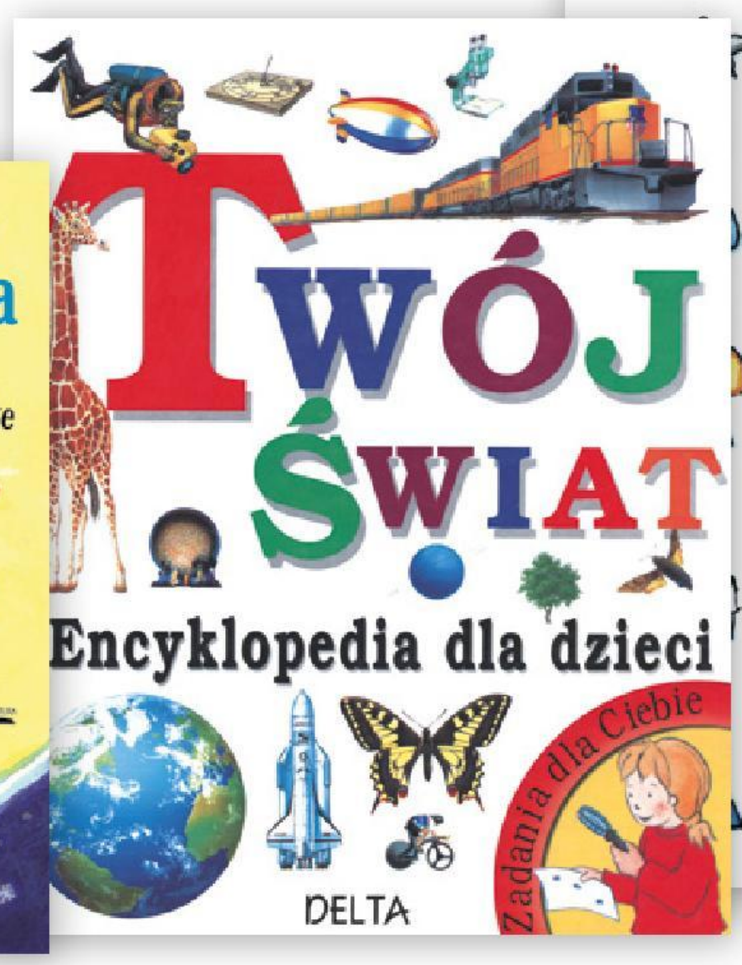

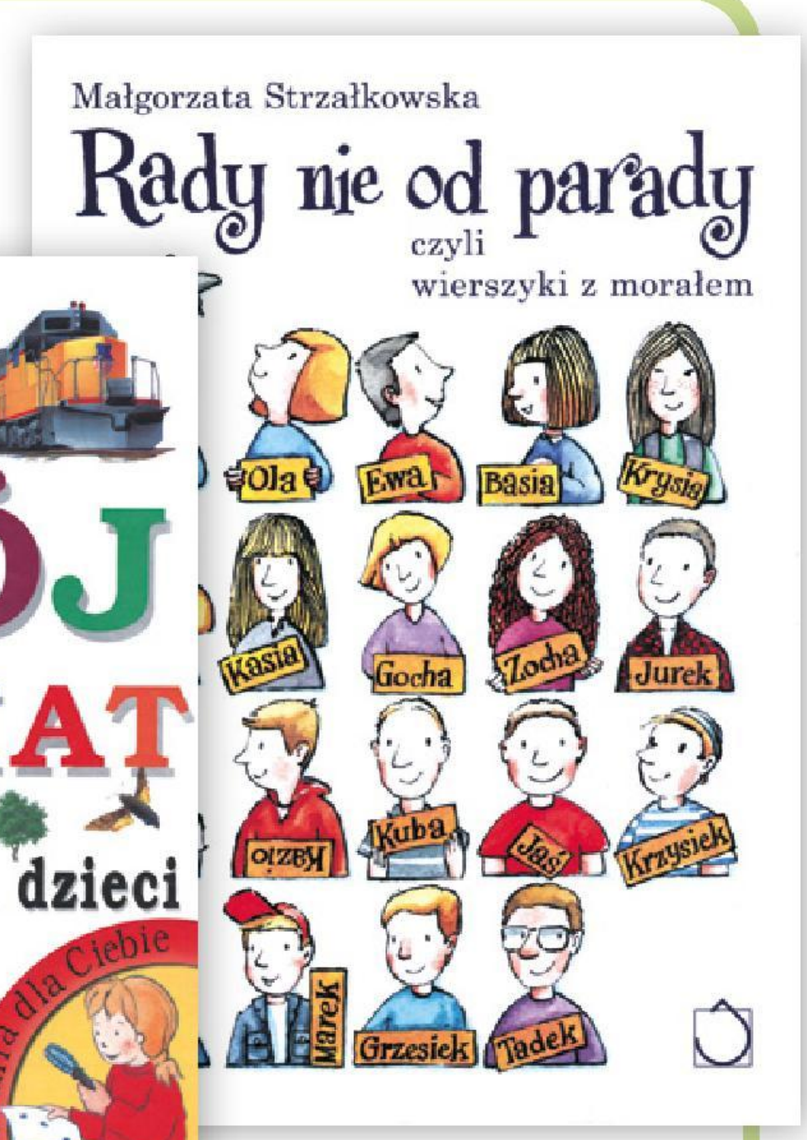
1. Na podstawie wiersza i własnych przemyśleń powiedz, co daje czytanie książek.
2. W wierszu książka została nazwana przyjaciółką. Jak myślisz – dlaczego?
3. Jakie książki najbardziej lubisz? Powiedz kilka zdań o wybranej książce, tak żeby zachęcić innych do jej przeczytania.

Na okładce książki

1. Przyjrzyj się okładkom książek. Jakie informacje można na nich znaleźć?

- Jak myślisz, o czym mogą być te książki?

2. Na podstawie ilustracji uzupełnij zdania i zapisz je w zeszycie. Pamiętaj o cudzysłowie.

Jola wybrała „Baśnie”
Jana Christiana ... .
Wypożyczyła też ... ,
które napisał ... .

- Zapisz w zeszycie tytuł swojej ulubionej książki.

Nasz język polski

Tytuły książek piszemy wielką literą. Na początku i na końcu stawiamy specjalne znaki, czyli cudzysłów. Na przykład tytuł znanej baśni zapiszemy tak: „Kot w butach”.

Wojciech Widłak

Rozmowy książek

Kuba miał dziwny sen. Śniła mu się biblioteka.
– Tak mi smutno. Nikt mnie nie wypożycza –
żaliła się jakaś zakurzona, gruba książka.
– Ale za to nikt na ciebie nie chlapie barszczem
przy czytaniu w kuchni! – powiedziała smutno
kolorowa książeczka. Cała była w czerwone
kropki.
– Ani nie wyrywa z ciebie kartek na samoloty –
dodała inna z górnej półki.
– Ani nie bazgrze po tobie…

– Ani nie zagina ci rogów…
Smutnych głosów przybywało.
– Ale przecież nie wszyscy
tak postępują! – zawołał Kuba.
I wtedy się obudził. Na podłodze
zobaczył rozłożoną książkę.
Sam ją tam położył przed zaśnięciem.
Teraz wstał i odniósł ją na biurko.
Dopiero wtedy wrócił do łóżka i już spał spokojnie.

1. Co się przyśniło Kubie? Na co się żaliły książki w bibliotece?
2. Co zrobił Kuba po przebudzeniu? Jak myślisz, dlaczego?
3. Jak powinniśmy dbać o książki? Co trzeba robić, a czego nie wolno?
4. Wykonaj zakładkę do książki i używaj jej, gdy chcesz na jakiś czas przerwać czytanie.
5. Jak należy obchodzić się z książkami? Dopasuj do siebie części zdań. Zapisz ułożone zdania w zeszycie i wstaw na końcu wykrzykniki. Dlaczego te zdania są ważne?

książki | Dbaj | Szanuj | o książki

6. Przeczytaj zdania i powiedz, na końcu którego z nich postawisz znak zapytania, a na końcu którego – wykrzyknik. Teraz przeczytaj te zdania jeszcze raz – w odpowiedni sposób.

Nie niszcz książek
Kto napisał te piękne baśnie

Nasz język polski

Wykrzyknik stawiamy na końcu zdań, które wyrażają polecenie lub rozkaz.

Co mamy z drewna?

Jak powstaje papier?

1.
Papier powstaje z rozdrobnionego drewna lub makulatury.

2.
Otrzymaną po rozdrobnieniu masę drzewną lub makulaturową rozmiękcza się w wodzie i wybiela za pomocą środków chemicznych.

3.
Wilgotne papierowe wstęgi są odsączane z wody w specjalnych prasach i suszone.

4.
Wysuszony papier jest zwijany w wielkie bele.

Rodzinny Świerszczyk

W moim domu wszyscy lubią „Świerszczyk”. Starsza siostra zaczyna go czytać od kącika „Chcę wiedzieć więcej”.

Brat rozwiązuje szalone zadania matematyczne z „Kopniętego królestwa”.

Młodsza siostra zawsze ogląda historyjkę obrazkową o Ali Kostce.

Dziadek czyta babci dowcipy
z „Uśmiechu numeru”
i oboje się śmieją.

„Małe czytanie”
– te opowiadania
czytam
samodzielnie.

Potem
rozwiązuję
łamigłówki, ale…
nie mogę się doczekać,
kiedy przyjdzie tata
i zacznie się
WIELKIE CZYTANIE.

1. Jakie stałe kąciki można znaleźć w „Świerszczyku”? Które z nich możesz poznawać samodzielnie, a które z pomocą starszych?
2. Które kąciki „Świerszczyka” podobają ci się najbardziej? Dlaczego?
3. Czy któreś ze stron w „Świerszczyku” są czytane przez członków twojej rodziny? Jeśli tak, to które i przez kogo?

Małgorzata Strzałkowska

Letnie podróże

Lato się nam nie dłuży,
gdy służy do podróży,
a więc korzystaj z lata
i pędź na koniec świata!

Gdy fruwać chcesz samotnie,
po prostu wybierz lotnię,
by wzmocnić sobie nogi,
używaj hulajnogi,
a gdy chcesz dłubać w chmurze,
balonem wzleć ku górze!

Gdy tęsknisz za przeciągiem,
to w podróż jedź pociągiem,
gdy wilgoć ci nie szkodzi,
w podwodnej pływaj łodzi,
a jeśli masz ochotę,
to wędruj na piechotę!

Korzystaj prędko z lata
i pędź na koniec świata,
a środki lokomocji
dostarczą ci emocji!

wspólne słuchanie

pociąg

pojazd konny

hulajnoga

1. O jakich środkach lokomocji jest mowa w wierszu? Co daje podróżowanie tymi pojazdami? Jakie są zalety każdego z nich?
2. W jaki jeszcze sposób można podróżować?
3. Które ze sposobów podróżowania lubisz najbardziej? Jakie są ich zalety, a jakie wady?
4. Zaprojektuj własny środek lokomocji. Wymyśl dla niego nazwę.

Środki lokomocji

samolot pasażerski

lotnia

balon

statek pasażerski

łódź podwodna

Środki lokomocji
to pojazdy, dzięki którym
możemy przenosić się
z miejsca na miejsce.

Wędrówki po Polsce

Polska to piękny kraj. Sięga od morza aż do gór.
Są tu jeziora i puszcze pełne zwierząt.
Są malownicze rozlewiska rzek. Duży obszar
zajmują pola uprawne i łąki. Ludzie mieszkają
w miastach, miasteczkach i na wsiach.

fontanna
Neptuna

Zamek Królewski
na Wawelu

Pałac Kultury
i Nauki

Nad morzem, na pięknych
piaszczystych plażach,
można się opalać
lub zbierać muszle
i bursztyny.

Te malownicze jeziora
leżą wśród lasów.
Można tu pływać
łódkami, łowić ryby
lub zbierać grzyby.

Najwyższe góry
w Polsce to Tatry.
Wędrówki górskie
dostarczają
niezapomnianych
wrażeń.

1. Przyjrzyj się mapie Polski. Jakie duże miasta można zwiedzić, podróżując wzdłuż Wisły? Jakie zabytki można tam zobaczyć?
2. Jakie krajobrazy można podziwiać w Polsce? Które z nich podobają ci się najbardziej?
3. Wybierzcie jedno miejsce w Polsce i wykonajcie w grupach plakat zachęcający do jego odwiedzenia. Wyszukajcie i naklejcie zdjęcia, zróbcie rysunki i wymyślcie hasło reklamujące to miejsce. Możecie też przygotować plakat dotyczący waszej miejscowości.

wspólne słuchanie

Wojciech Widłak

Ciekawie jak w Warszawie

Antek i Tereska przyjechali do Warszawy na kilka dni, żeby odwiedzić wujka Andrzeja. Teraz już zbierali się do odjazdu.

– Powiedzcie, co wam się najbardziej podobało? – zapytał wujek.

To, co usłyszał, nie przypominało żadnego znanego mu języka.

– Centru…, …lewski, Łazie…, …nik, metro!

Tylko ostatnie słowo zabrzmiało wyraźnie, bo rodzeństwo wypowiedziało je idealnie równo.

– A oprócz metra? Tylko nie mówcie równocześnie, dobrze? – poprosił wujek.

– A można więcej niż jednym słowem? – upewnił się Antek.

– Pewnie! – potwierdził wujek.

– Najbardziej chyba latający dywan w Centrum Nauki Kopernik – powiedział Antek.

– A mnie prawdziwy tron w Sali Tronowej na Zamku Królewskim – dodała Tereska.

– Łazienki!

– Pomnik Syrenki nad Wisłą!

– Stadion Narodowy!

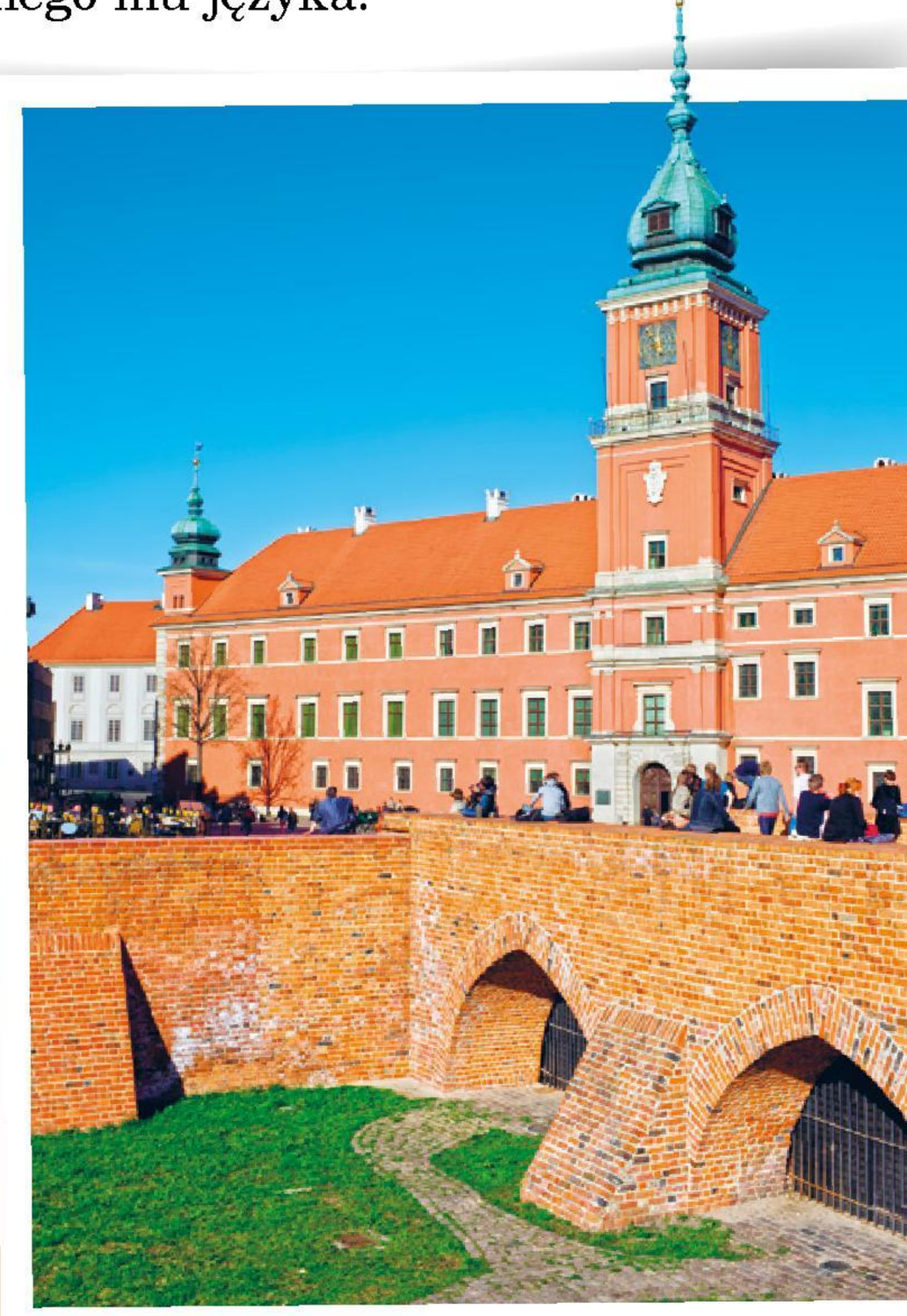
– Żyrafy i misie w zoo!

– I jeszcze…

Wujek aż zaczął się śmiać.

– I jeszcze zostało nam mnóstwo miejsc do obejrzenia! – dokończył.

– To kiedy znów do mnie przyjedziecie?

Zamek Królewski

1. Co Antek i Tereska zobaczyli w Warszawie podczas pobytu u wujka?
2. Co dzieciom podobało się najbardziej?
3. Ustalcie wspólnie z nauczycielem, które z wymienionych w tekście miejsc to zabytki, a które to obiekty wybudowane w dzisiejszych czasach.

Stadion Narodowy

oficjalna nazwa – PGE Narodowy

Warszawa – stolica Polski

Warszawa to największe miasto
w Polsce. Leży nad Wisłą.
Jest stolicą naszego kraju.
Herbem Warszawy jest Syrenka.

herb
Warszawy

pomnik
Syrenki

Centrum Nauki Kopernik

stacja metra

1. Jak wygląda herb Warszawy? Opisz go.
2. Na podstawie opowiadania i zdjęć powiedz, jakie miejsca warto zobaczyć w Warszawie.
3. Co ty chcesz zobaczyć w stolicy?

Poznajemy największe kraje Unii Europejskiej

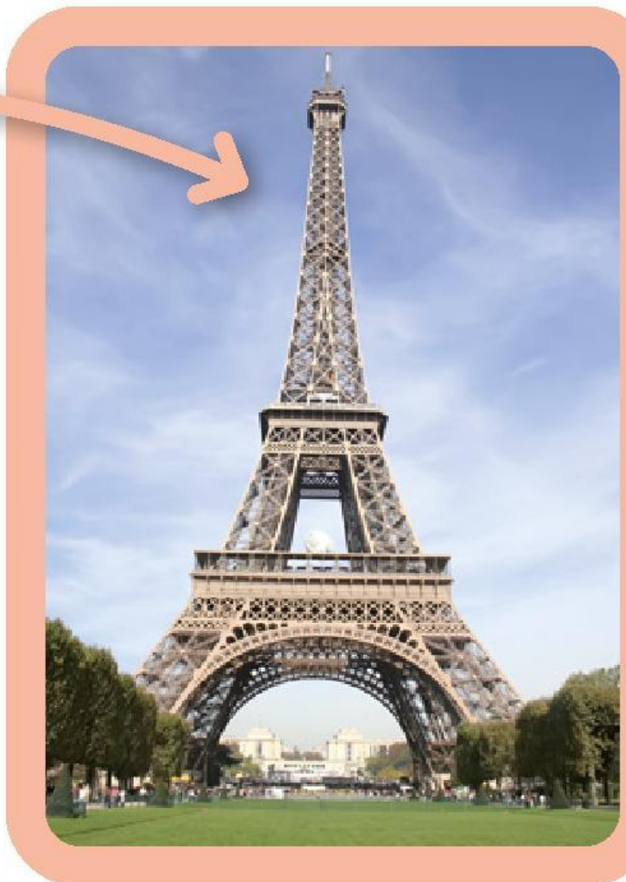
flaga Unii Europejskiej

Unia Europejska to związek państw europejskich.
Unia ma swój hymn i flagę.

1. Jak wygląda flaga Unii Europejskiej? Policz, ile jest na niej gwiazdek.
2. Odczytaj z mapy nazwy największych państw Unii Europejskiej. Które z nich znajdują się najbliżej Polski?
3. Na podstawie mapy i zdjęć powiedz, z czego słyną niektóre kraje europejskie.
4. Czy potrafisz podać nazwy innych państw leżących w Europie? A może potrafisz też wskazać je na mapie?

To jedna z najbardziej
znanych budowli na świecie.
Czy wiesz, jak się nazywa?

Niemieccy piłkarze
są znani na całym świecie.

To Pippi Pończoszanka,
bohaterka książki
znanej szwedzkiej pisarki.

Hiszpania słynie ze wspaniałej
muzyki, pięknych tancerek
i tancerzy.

Ta jadana
na całym
świecie
potrawa
pochodzi
z Włoch.

spotkanie z lekturą

Marcin Brykczyński

Tata

Mój Tata jest rycerzem,
choć nie ma srebrnej zbroi,
mój Tata mówi szczerze
i prawdy się nie boi.

Mój Tata żyje w zgodzie
z wszystkimi dookoła,
mój Tata sprawia co dzień,
że Mama jest wesoła.

Mój Tata wszystko umie
i tatą jest wspaniałym,
mój Tata mnie rozumie,
bo sam był kiedyś mały.

1. Jaki jest tata, o którym mowa w wierszu? Dlaczego można go nazwać rycerzem?

2. Odszukaj w wierszu fragment, który mówi o tym, dlaczego tata rozumie swoje dziecko. Odczytaj go.

3. W jaki sposób możesz okazać tacie, że go kochasz?

4. Wybierz jedną zwrotkę wiersza i naucz się jej na pamięć.

5. Wyobraź sobie, jak twój tata mógł wyglądać, gdy był w twoim wieku. Narysuj jego portret z dzieciństwa.

6. A jak Ty możesz wyglądać, gdy będziesz w wieku taty lub mamy? Opowiedz o tym.

Co robimy z tatą?

uprawiamy • czytamy •
przyrządzamy • budujemy •
robimy • odrabiamy

posiłki • zakupy • sport •
lekcje • książki •
budki dla ptaków

1. Powiedz na podstawie zdjęć, jakie codzienne czynności dzieci wykonują wspólnie z tatą, a jak spędzają z nim wolny czas.
2. Napisz w zeszycie, jak spędzamy czas z tatą. Skorzystaj z wyrazów w ramkach. Pamiętaj o wielkiej literze na początku każdego zdania.
3. Powiedz, jak ty lubisz spędzać czas z tatą.

Rafał Witek

Przyjaźń na odległość

Pani Hania powiedziała, że wakacje zbliżają się wielkimi krokami. Kiedy to usłyszałam, aż zatrzepotałam skrzydłami ze zdziwienia, bo przecież wakacje nie mają nóg! Za to dzieci bardzo ta wiadomość ucieszyła. Zaraz zaczęły opowiadać, kto się dokąd wybiera.

– Ja jadę na Mazury! – powiedział Emil. – Będę łowić ryby z dziadkiem.

– Ja jadę do cioci, która ma domek w górach! – pochwaliła się Laura.

– My wyjeżdżamy na obóz tenisowy! – zawołały Martyna i Jagoda.

– Ale macie fajnie! – westchnęła ze smutkiem Klara.

– Dlaczego? – zdziwiły się dziewczynki. – Przecież ty nie przepadasz za tenisem.

– Nie chodzi o tenis, tylko o to… że będziecie razem – wyjaśniła Klara.

– Fakt – powiedział Antek. – Wakacje są super, ale nie będziemy się widzieć.

– Polubiliście się przez ten rok – powiedziała z uśmiechem pani Hania. – Pomyślcie tylko… we wrześniu większość z was się nie znała, a teraz jesteście zgraną klasą. I łączy was mnóstwo wspomnień! To naturalne, że będziecie za sobą tęsknić.

– Mam pomysł! – zawołała Klara. – Nie będziemy się przez te dwa miesiące widzieć, ale możemy się słyszeć. Mamy przecież telefony…

– Brawo! – klasnęła w dłonie pani Hania. – Prawdziwi przyjaciele zawsze coś wymyślą, żeby być razem! Nawet na odległość!

---

1. Jakie plany wakacyjne miały dzieci? Czego Klara zazdrościła koleżankom?
2. W jaki sposób dzieci postanowiły utrzymywać ze sobą kontakt podczas wakacji?
3. Czego lub kogo będzie ci najbardziej brakowało w czasie wakacji? Wyjaśnij, dlaczego.
4. Zastanówcie się wspólnie, jakie wydarzenia z całego roku szkolnego będziecie najmilej wspominać. Dlaczego właśnie te?

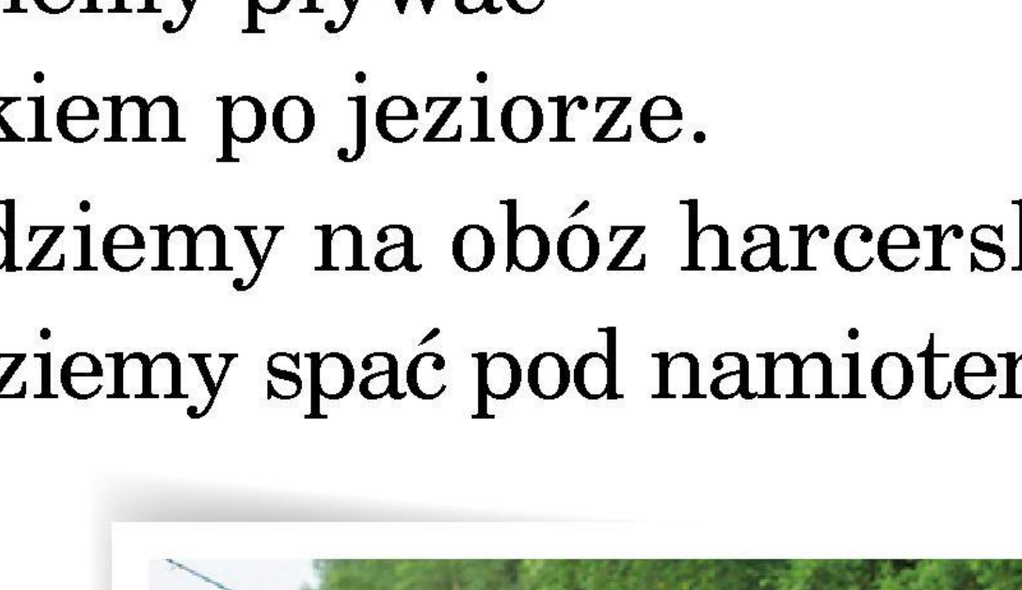
Dobrze być razem! W klasie razem się uczycie i bawicie, razem przeżywacie radości i smutki. Każdy z was może tu znaleźć przyjaciół. Trzeba jednak trochę czasu, żeby dobrze się poznać i polubić. Za każdą grupę, także za waszą klasę, jest odpowiedzialny każdy, kto do niej należy. Każdy też musi się starać, by było wam dobrze ze sobą i żebyście pod koniec roku szkolnego mogli powiedzieć, że tworzycie zgraną klasę.

Mamy wakacyjne plany

- Będziemy pływać w morzu i budować zamki z piasku.
- Wyruszymy z rodzicami na górskie szlaki.

- Będziemy pływać kajakiem po jeziorze.
- Pojedziemy na obóz harcerski i będziemy spać pod namiotem.

- U dziadka na wsi będziemy łowić ryby w rzece.
- Jeśli zostaniemy w mieście, będziemy bawić się na placu zabaw.

1. Na podstawie zdjęć i informacji obok nich powiedz, jak dzieci będą spędzały wakacje.
2. Co można robić nad morzem, co w górach, a co nad jeziorem?
3. Jakie są twoje wakacyjne plany? Narysuj ilustrację na ten temat.

przygody przyrody

Uwaga! Trujące!

cis

konwalia

glistnik jaskółcze ziele

bluszcz

muchomor sromotnikowy

muchomor czerwony

1. Przyjrzyj się uważnie zdjęciom trujących roślin i grzybów. Zapamiętaj, jak wyglądają. Przeczytaj ich nazwy.

Nie dotykaj żadnych roślin ani grzybów bez pozwolenia kogoś dorosłego!

Trudny wybór

Jacek ma już dziesięć lat. Jedzie na obóz w góry. Właśnie kończy pakować plecak. Tylko kurtka nie chce się zmieścić.

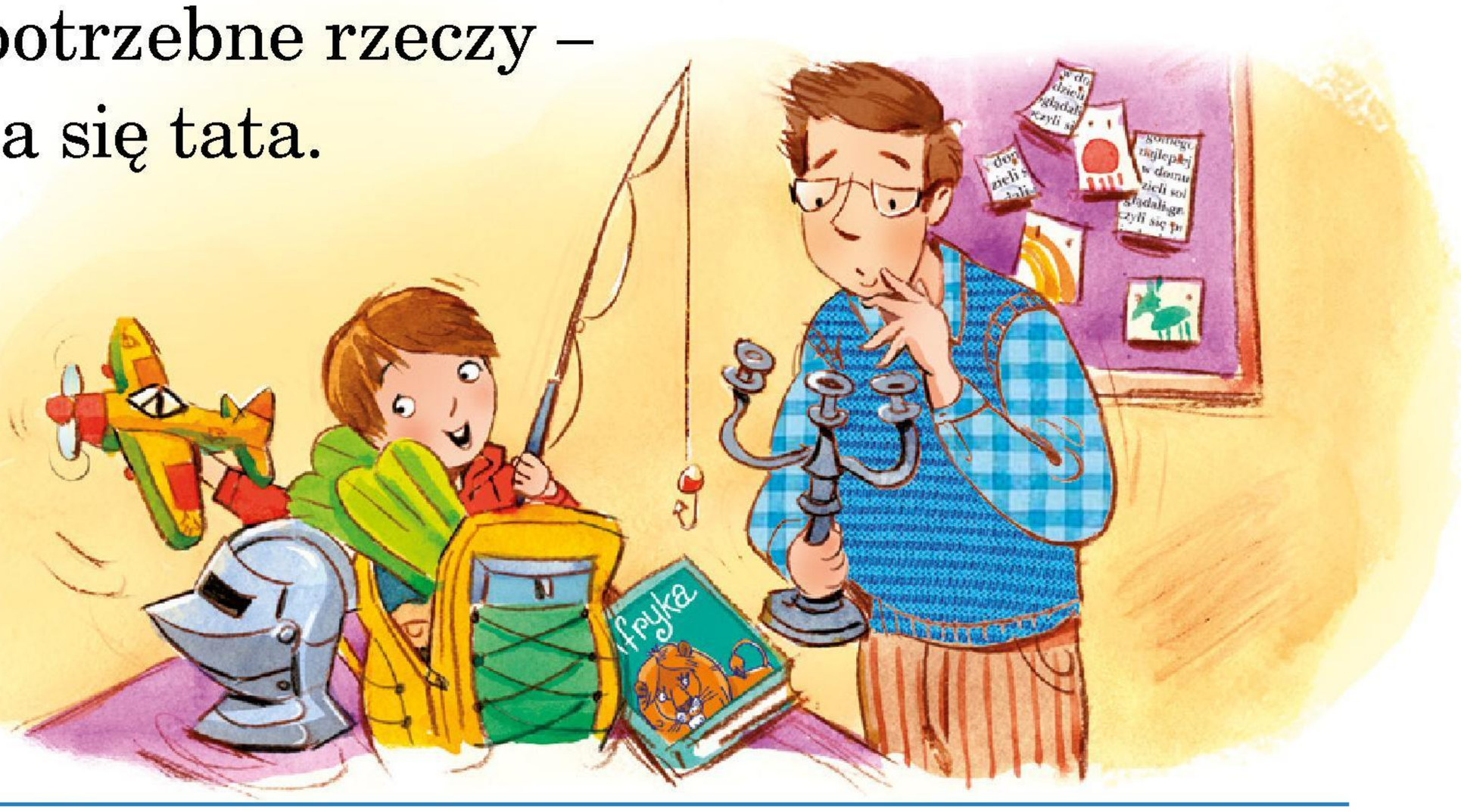
– Może coś jeszcze zostawisz? – pyta tata.

– Spakowałem tylko bardzo potrzebne rzeczy! – mówi Jacek.

– No to zobaczymy – proponuje tata.

I wyjmuje z plecaka płetwy, hełm rycerski, sklejany model samolotu, przewodnik po Afryce, wędkę i świecznik.

– Chyba musimy porozmawiać o tym, co to są bardzo potrzebne rzeczy – uśmiecha się tata.

1. Dokąd wybiera się Jacek w czasie wakacji? Co spakował do plecaka?
2. Czy spakowane przez Jacka rzeczy będą mu potrzebne na obozie w górach? Uzasadnij swoje zdanie.
3. A ty, czy potrafisz samodzielnie spakować się na wakacje? Powiedz, co należy ze sobą zabrać.

Elżbieta Zechenter-Spławińska

Napisz z wakacji

Napisz do mnie,
najlepiej kartkę wyślij.
Napisz, co robisz,
napisz, o czym myślisz,
jaką czytasz książkę
i jakie drzewo
rośnie pod twoim oknem.
Przyślij kartkę,
najlepiej widokówkę,
czy jest brzydko, czy ładnie,
czy ciekawie, czy miło
tam, gdzie jesteś.
Tam, gdzie jeszcze
dotąd mnie nie było!

1. O co prosi osoba mówiąca w wierszu? Jakie informacje miałyby się znaleźć na kartce do niej?
2. Po co ludzie piszą do siebie kartki z wakacji? Do kogo zwykle je wysyłają?
3. Jak się adresuje kartki pocztowe? Porozmawiajcie o tym. Napisz w czasie wakacji kartkę do swoich bliskich.

Bezpieczne wakacje

1. Przeczytaj pozdrowienia z wakacji i wskaż pocztówki, do których pasują.

- Pozdrawiam z podróży do Egiptu. Tomek
- Gorące pozdrowienia z plaży w Ustce. Gosia
- Pozdrowienia od Janka ze spływu Dunajcem.
- Pozdrowienia dla wszystkich Dzieci. Papuga

2. Uzupełnij wakacyjne rady wyrazami z ramki i je odczytaj. Dobierz do każdej rady odpowiedni znak.

kremem • nakrycie • dozwolonym • nieznanych

Noś na słońcu ... głowy!

Smaruj się ... z filtrem!

Kąp się tylko w ... miejscu!

Nie zrywaj ... roślin!

Wesołe i bezpieczne wakacje

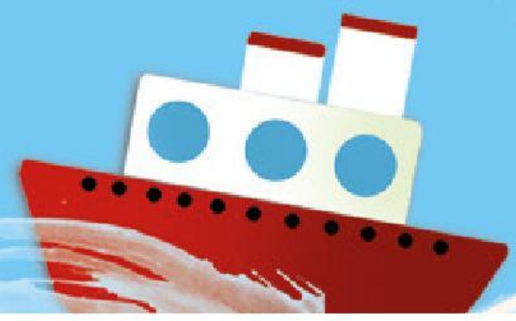
START

1

2

3

1 Dobrze chronisz się przed słońcem.
2 Pływasz łódką bez kapoka.
3 Kąpiesz się w strzeżonym miejscu.

11

10

12

13

10 Przebiegasz przez jezdnię.
11 Jedziesz ścieżką rowerową.
12 Przejeżdżasz rowerem po pasach.
13 Grasz w piłkę na ogrodzonym boisku.

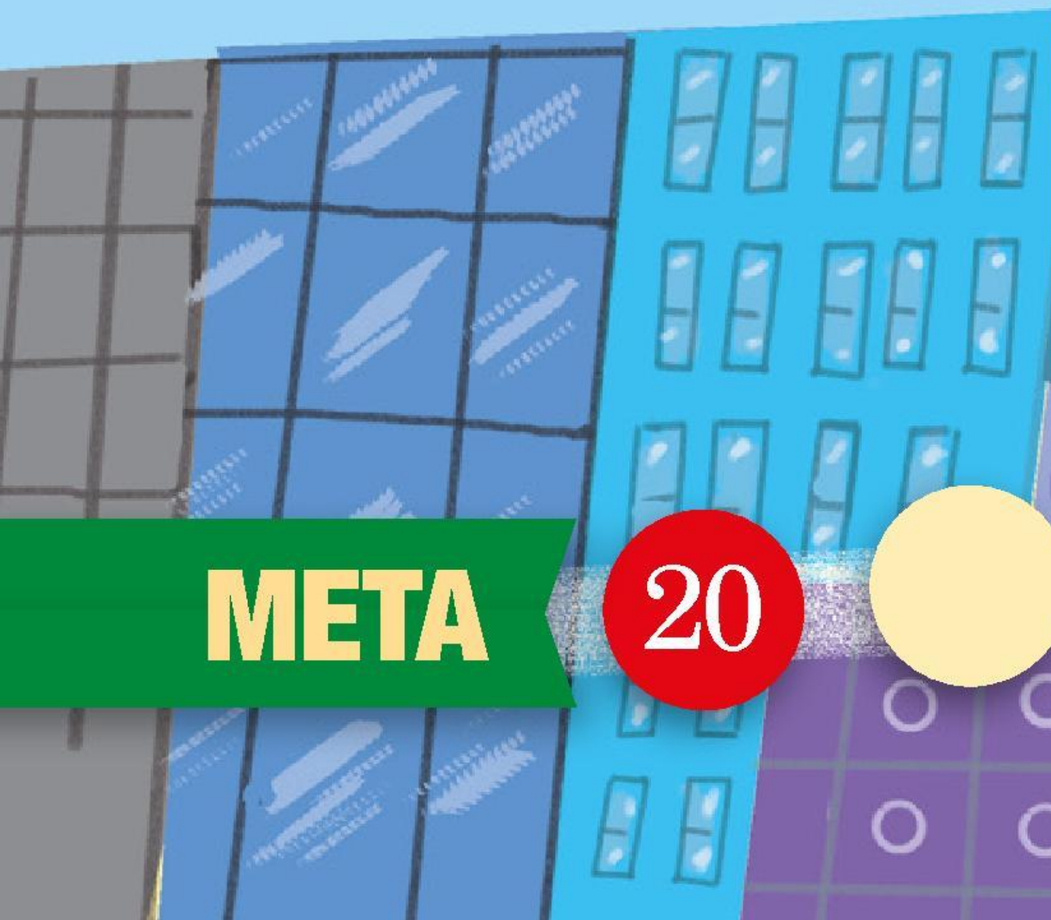
17

18

19

20

META

17 Zanosisz zakupy starszej pani.
18 Rozmawiasz z nieznajomym.
19 Wzywasz pomoc do chorej osoby.
20 Otwierasz drzwi nieznajomemu.

4 Hałasujesz w lesie.
5 Obserwujesz zwierzęta w ciszy.
6 Śmiecisz w lesie.

7 Dbasz o młode drzewka.
8 Rozpalasz ognisko w lesie.
9 Budujesz ogrodzenie mrowiska.

14 Schodzisz ze szlaku i gubisz się.
15 Masz właściwe ubranie na wycieczkę w góry.
16 Zrywasz chronioną roślinę.

Przygotuj kostkę, dwa pionki i... rozpocznij grę z koleżanką lub kolegą. Na gracza, który zatrzyma się na oznaczonym polu z liczbą, czeka nagroda lub kara. Zielone pole to dodatkowy rzut kostką, czerwone – powrót do miejsca przed rzutem.

ź Ź, zi Zi

Ziółka znad źródełka

Nad zielonym źródełkiem zielarka Zuzia zbierała zioła. Na ziemi jest tyle zielonych lekarstw! Zielone ziele można suszyć, mrozić… No i z tych ziół robi się napary, maści, mazidła… Są dobre na zwykłe i zakaźne choroby. Picie ziółek jest zdrowe, zwłaszcza w zimie.

– Kaziu, twoja obroża jest za luźna… Czekaj, poprawię ją, o tak…
Kiedyś groźny woźny Ziutek tak się zaziębił, że ledwo zipał. Woziłam mu ziółka z mojej pokaźnej kolekcji.
Od razu poczuł się dobrze i całkiem raźno. Podarował mi za to oswojonego zimorodka i ziębę, która dawała buziaki.
Ojej, już późno… – spojrzała na zegarek zielarka Zuzia.
– Kaziu! Józiu! Wracamy do domu!

Jak ma na imię źrebak zielarki Zuzi?

Co podarował zielarce Zuzi woźny Ziutek?

ń Ń, ni Ni

Niezły leń

Był sobie niegdyś niezły leń,
który jak nikt uwielbiał cień.
Pod pniem jabłoni ręcznik kładł
i budyń z dyni w cieniu jadł.
Raz niania Mania rzekła doń:
– Wstań w końcu, leniu! Podaj dłoń,
zapnij kieszenie, prosto stań,
te dwie doniczki usuń z sań,
ze stopni spodnie Hani weź
i do piwnicy grzecznie znieś,
zrób kilka ćwiczeń, zamieć sień
i pranie zwiń, i grzebień zmień,
narysuj słonia, konia, lwa
i napisz zdanie albo dwa.
Leń spojrzał w niebo i rzekł: – Nie!
Za nic nie będę męczyć się!
Ni z tego ni z owego znikł
i odtąd go nie ujrzał nikt.

Co się stało z leniem?

Król Alamakota

Przed laty w królestwie ABC panował król Alamakota.
Był to dobry władca, ale miał tycią wadę – nie wymawiał r.
A że chciał to ukryć, zabronił poddanym używania tej głoski.
Jednak gdy król nie słyszał, ludzie łamali zakaz. No, bo jak tu mówić owe zamiast rower albo ababa zamiast rabarbar?

Jakiej głoski nie wymawiał król Alamakota?

Pewnej dżdżystej środy król udał się do teatru. Zadźwięczał dzwonek. Na scenę wyszedł aktor i zaczął recytować:

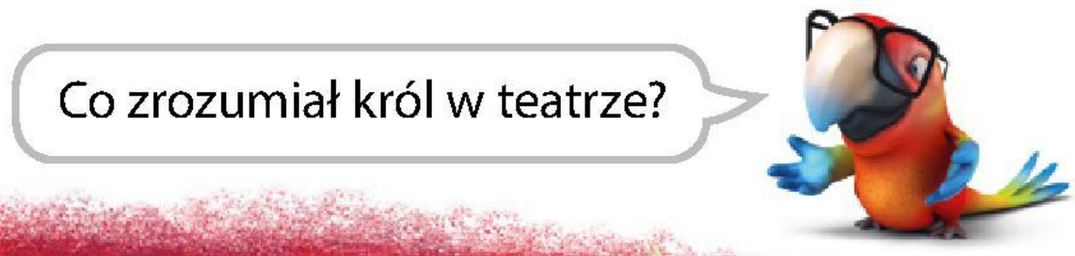
– Tulała koale pod tonem Babaa,
tulała, aż dgała czewona kotaa!*

– Nic nie ozumiem! – krzyknął król z groźną miną.

I nagle pojął, że w języku wszystkie głoski są potrzebne.
Inaczej mowa przestaje być zrozumiała.
Król natychmiast odwołał zakaz. A później rozpoczął ćwiczenia. Ćwiczył zawzięcie, aż nauczył się wymawiać r.
I mimo że nie zawsze mu się to udawało, nikt nie miał mu tego za złe.

Co tak naprawdę wyrecytował aktor na scenie?

Małgorzata Strzałkowska

* Turlała korale pod tronem Barbara, turlała, aż drgała czerwona kotara!

Edukacja artystyczna

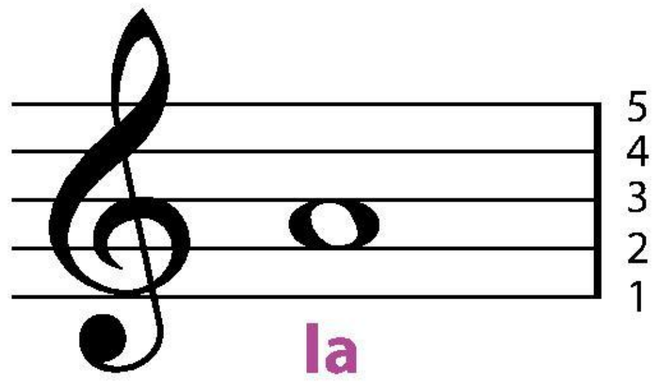

Spotkania z muzyką

Gdzie „mieszka” nuta la?

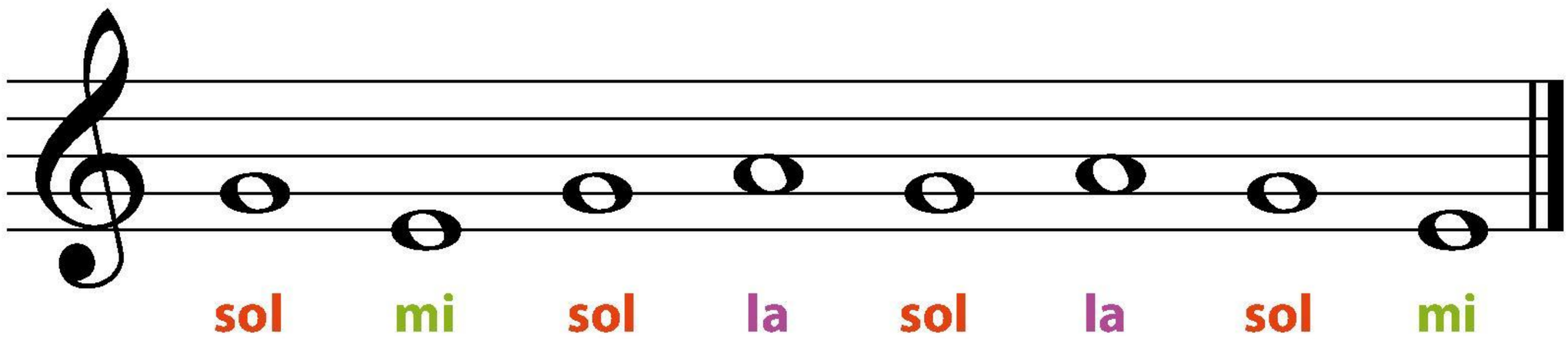
Umiecie już zagrać dźwięki – **sol** i **mi**. Znajdźcie na dzwonkach nowy dźwięk – **la**.

Nuta **la** na pięciolinii.

1. Znajdź na dzwonkach płytki **sol**, **mi** i **la**. Zagrajcie wspólnie melodię z nut. Następnie ją zaśpiewajcie nazwami dźwięków.

2. Zaśpiewajcie wspólnie popularną piosenkę i pokazujcie ręką wysokość dźwięków.

Jawor, jawor

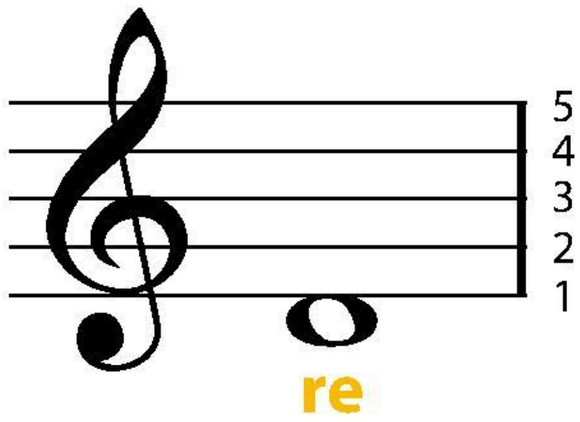
melodia popularna

Bawmy się z dźwiękiem re

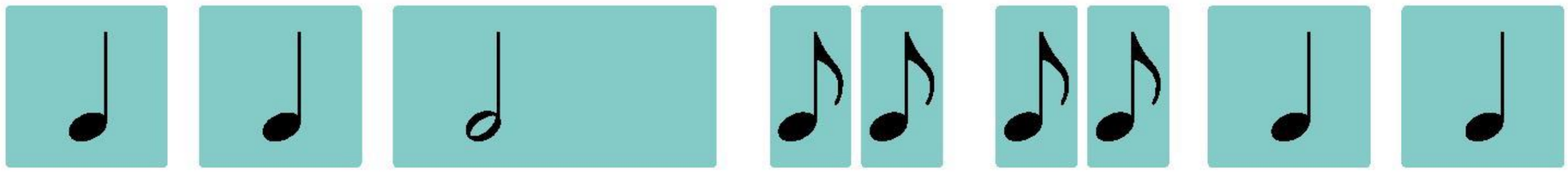
Dziś zaśpiewacie i zagracie dźwięk **re**. Z dźwięków **la**, **sol**, **mi** i **re** możecie już układać krótkie melodie. Za chwilę spróbujecie zagrać i zaśpiewać jedną z nich.

Nuta **re** na pięciolinii.

Podany rytm zawiera ćwierćnuty i ósemki, które już poznaliście. Jest tam też nowa nuta – dwa razy dłuższa od ćwierćnuty. To **półnuta**. Odpowiada jej sylaba rytmiczna **ta-a**.

półnuta

ta-a

---

1. Znajdź na dzwonkach płytkę **re**. Zagraj wszystkie poznane dźwięki – najpierw w górę, a potem w dół.

2. Wyrecytuj sylabami rytmicznymi podany wyżej rytm.

3. Wykonajcie wspólnie śpiewankę „Bawmy się". Wymieńcie nazwy nut, z których składa się jej melodia.

Bawmy się

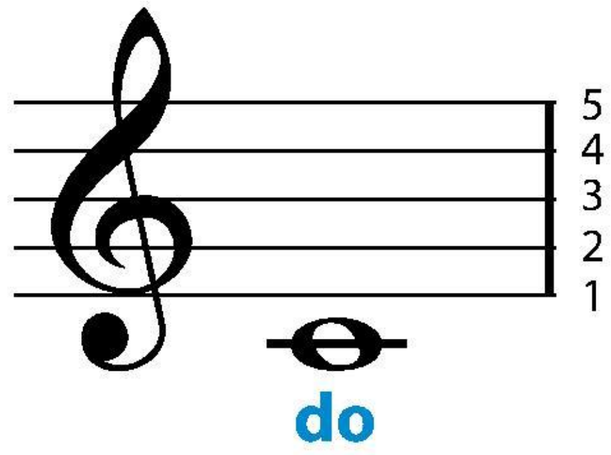
muzyka i słowa: *Grażyna Kilbach*

Melodie z pięciu dźwięków

Oto nuta **do**. **Do** „mieszka” pod pięciolinią, na pierwszej linii dodanej dolnej.
Z pięciu dźwięków: **do**, **re**, **mi**, **sol**, **la** ułożysz wiele melodii.

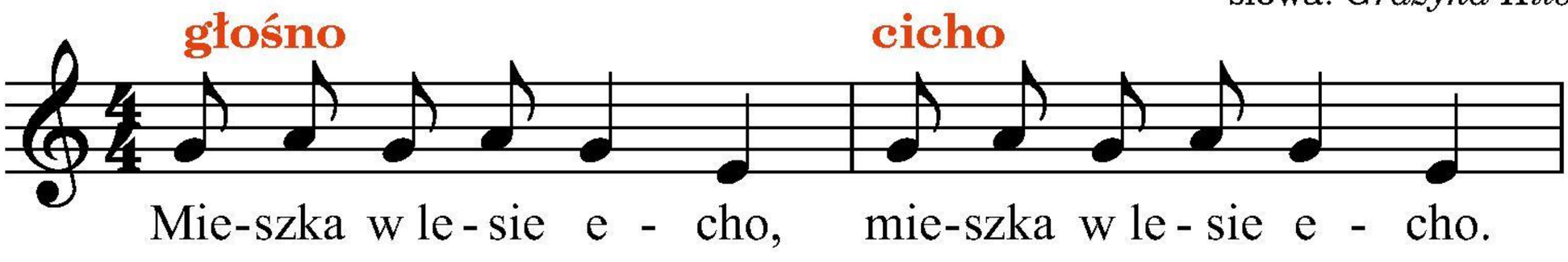
Nuta **do** na pięciolinii.

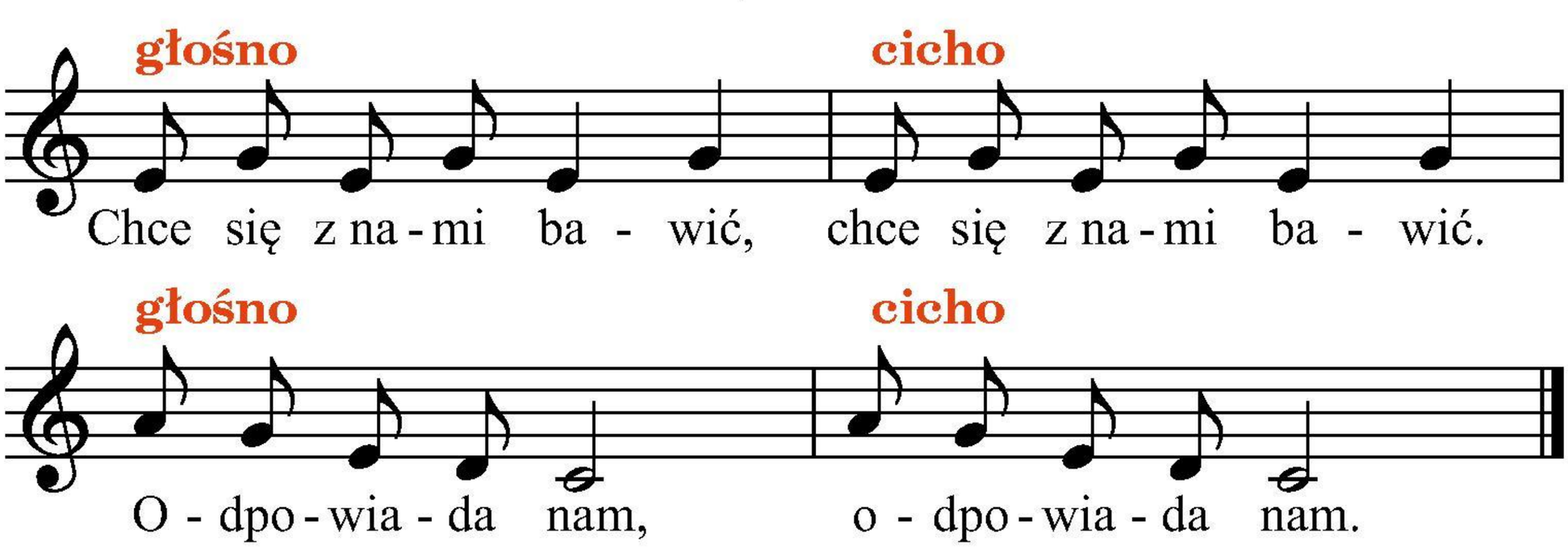
---

1. Z pięciu poznanych dźwięków: **sol**, **mi**, **la**, **re**, **do** ułóż własną melodię dla rodziców. Zagraj ją na dzwonkach.
2. Zaśpiewajcie wspólnie „Śpiewankę z echem”. Naśladujcie echo. Potem w podobny sposób zagrajcie melodię na dzwonkach.

Śpiewanka z echem

muzyka: *Monika Gromek*
słowa: *Grażyna Kilbach*

Ja za kilkanaście lat...

Wykonaj zabawny **autoportet**, czyli własny portret.
Przedstaw, jaki zawód będziesz wykonywać w przyszłości.

1. Przygotuj bibułę, plastelinę, wycinki z gazet, własne zdjęcie w formie wydruku lub kserokopii.
2. Z wydruku zdjęcia wytnij swoją twarz i przyklej ją na kartonie. Dorysuj lub doklej do niej odpowiedni strój i rekwizyty.

3. Zorganizujcie w klasie wystawę „Ja za kilkanaście lat". Czy rozpoznajecie koleżanki i kolegów?

Alfabet

a A

ą

b B

c C

f F

g G

h H

i I

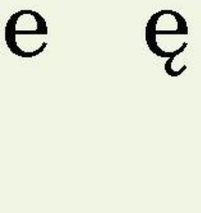
m M

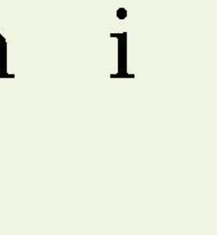
n N

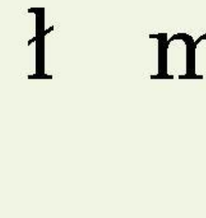
ń

o O

ś Ś

t T

u U

w W

a ą b c ć d e ę f g h i j k l ł m

ć Ć

ć Ć

d D

d D

e E

ę

ę

j J

j J

k K

k K

l L

l Ł

ł Ł

ł Ł

ó Ó

ó Ó

p P

p P

r R

r R

s S

s S

y Y

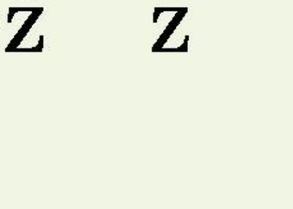
y

z Z

z Z

ź Ź

ź Ź

ż Ż

ż Ż

n ń o ó p r s ś t u w y z ź ż

Spis treści

XXVII Woda źródłem życia
- *Żaba* Jan Brzechwa ... 4
- Spółgłoska miękka ź, Ź – źródło ... 6
- Spółgłoska miękka zi, Zi – zielony ... 7
- Wędrówka kropli wody ... 8

XXVIII Maj jest kolorowy
- *Tajemnica zaginionej książki* Rafał Witek ... 9
- Spółgłoska miękka ń, Ń – koń ... 10
- Spółgłoska miękka ni, Ni – niebo ... 11
- Majowa łąka ... 12
- *Wiosenna łąka* Barbara Stępień ... 14
- Wiosenne kwiaty ... 15
- *W szkole dla pszczółek* ... 16
- Życie w ulu ... 17

XXIX Świat z lotu ptaka
- *Kto puka?* Tomasz Szwed ... 18
- Ptasie gniazda ... 20
- Spółgłoska miękka dź, Dź – dźwięk ... 22
- Spółgłoska miękka dzi, Dzi – dzioby ... 23
- Co fruwa, a co lata? ... 24
- Ludzie jak ptaki ... 25
- Wiem, jak napisać ... 26

XXX Między nami
- *Świnka* Zofia Stanecka ... 28
- *Tydzień w szkole* Tomasz Plebański ... 29
- *Jak nasza mama zreperowała księżyc* Joanna Papuzińska ... 30
- Dwuznak dż, Dż – dżem ... 32
- *Nagła sprawa* ... 34
- Rozmowa w sklepie ... 35

XXXI Dzieci lubią czytać
- *Prezent dla dziecka* Dorota Betlewska ... 36
- Nasze zabawy ... 37
- *Książka czeka* Hanna Łochocka ... 38
- Na okładce książki ... 39
- *Rozmowy książek* Wojciech Widłak ... 40
- Co mamy z drewna? ... 42
- Jak powstaje papier? ... 43
- Rodzinny *Świerszczyk* ... 44

XXXII Podróże małe i duże
- *Letnie podróże* Małgorzata Strzałkowska ... 46
- Środki lokomocji ... 47
- Wędrówki po Polsce ... 48
- *Ciekawie jak w Warszawie* Wojciech Widłak ... 50
- Warszawa – stolica Polski ... 51
- Poznajemy największe kraje Unii Europejskiej ... 52

XXXIII Wkrótce wakacje
- *Tata* Marcin Brykczyński ... 54
- Co robimy z tatą? ... 55
- *Przyjaźń na odległość* Rafał Witek ... 56
- Mamy wakacyjne plany ... 57
- Uwaga! Trujące! ... 58
- *Trudny wybór* ... 59
- *Napisz z wakacji* Elżbieta Zechenter-Spławińska ... 60
- Bezpieczne wakacje ... 61
- Wesołe i bezpieczne wakacje. Gra ... 62

Czytam i rozumiem *Teksty doskonalące czytanie*
Małgorzata Strzałkowska ... 64

Edukacja artystyczna

Spotkania z muzyką
- Gdzie „mieszka” nuta **la** ... 72
- Bawmy się dźwiękiem **re** ... 73
- Melodie z pięciu dźwięków ... 74

(Współ)prace plastyczne
- Ja za kilkanaście lat… ... 75

Alfabet ... 76

Ilustracje i zdjęcia na okładce: s. 1 Zurijeta/Shutterstock (dziewczynka), Julien Tromeur/Shutterstock (papuga), piart (litery 3D); s. 4 Denise Andersen (chłopiec), Pand P Studio (chmurka, promyki, papierowy samolot).

Zdjęcia: Maciej Wróbel: s. 44 (dziewczynka przy oknie). Paulina Koniuk-Fonżychowska: s. 75 (zdjęcia projektu bez zdjęć osób na kartach). Arco Images GmbH/Alamy: s. 8 (niebo z chmurami). Emilio Ereza/Alamy: s. 8 (krople wody na liściach). nagelestock.com/Alamy: s. 8 (wodospad). Krys Bailey/Alamy: s. 8 (sarna). Arco Images GmbH/Alamy: s. 12 (zając). Richard Becker/Alamy: s. 12 (jaskier). Dave Porter/Alamy: s. 12 (wyka ptasia). blickwinkel/Alamy: s. 12 (pszczoła). Geoff du Feu/Alamy: s. 13 (stokrotka). mike lane/Alamy: s. 13 (czajka). Ladi Kirn/Alamy: s. 17 (królowa pszczół). Buddy Mays/Alamy: s. 17 (miód). Pavel Filatov/Alamy: s. 17 (pasieka). David Hosking/Alamy Stock Photo: s. 20 (skowronek). Leandro Mise/Alamy: s. 46 (dorożka). Jeff Rotman/Alamy: s. 47 (batyskaf). Michal Sikorski/Alamy Stock Photo: s. 50. Arco Images/TUNS /Alamy: s. 58 (owoce bluszczu). Paroli Galperti/Alamy: s. 58 (jaskółcze ziele – z kwiatami). FloralImages/Alamy: s. 58 ((jaskółcze ziele – owoce). Steffen Hauser/botanikfoto / Alamy: s. 58 (cis – owoce). Piotr & Irena Kolasa/Alamy: s. 58 (cis – cała roślina). Tomasz Gębuś/BE&W: s. 61 (spływ). Jan Włodarczyk/BE&W: s. 61 (plaża). Jan Remisiewicz/East News: s. 46 (pociąg). Eva Freuis/East News: s. 53 (drużyna piłkarska). JAN DELDEN/East News: s. 53 (Pippi Pończoszanka). Panthermedia/Mara Zemgaliete: s. 49 (plaża). Panthermedia/marcincom: s. 49 (góry). Panthermedia/Denis Raev: s. 55 (robienie zakupów). Paweł Kula/PAP: s. 51 (Centrum Nauki Kopernik). Maszewski/REPORTER: s. 51 (stacja metra). Klaus Tiedge/Getty Images: s. 55 (gra w koszykówkę). Shutterstock: s. 1 Julien Tromeur (papuga); s. 2 AKaiser (litery 3d), Julien Tromeur (papuga); s. 3 Julien Tromeur (papuga); s. 4 Julien Tromeur (papuga); s. 6–7 Gtranquillity (dzbanek z herbatą), Soyka (mięta), iko (czerwona konewka), Lucie Skalova (zielona plama); s. 8 Julien Tromeur (papuga), Kostiantyn (jezioro z lasem i chmurami), Pixel Embargo (kropla wody), Alin Popescu (szyba), EtiAmmos (wada przy sarnie), robert_s (tło – woda); s. 9 Asier Romero (chłopiec), Julien Tromeur (papuga); s. 10–11 Abramova Kseniya (koń), Serg64 (niebo), Pressmaster (dziewczynka biegnąca przez pole z długimi włosami), gorillaimages (dziewczynka w niebieskiej sukience), auremar (kobieta w spodniach), BlueOrange Studio (kobieta w sukience), Ruud Morijn Photographer (koń na polu); 12–13 lakov Kalinin (łąka – tło), TTphoto (krwawnik), Adrian T Jones (motyl), godrick (koniczyna), MarkMirror (pasikonik), Julien Tromeur (papuga); s. 15 Martin Fowler (kaczeńce), ailenn (niezapominajki); s. 17 TTstudio (pszczołą), Julien Tromeur (papuga), Michael Avory (pszczoła na kwiatach), freedomman (robotnice); s. 18 Julien Tromeur (papuga); s. 20–21 Julien Tromeur (papuga), Neil Burton (dzięcioł), StanislavBeloglazov (bociany), David Hosking / Alamy Stock Photo (skowronek), Hayati Kayhan (sikorka), Shujaa_777 (rzeka – tło), Olexandr Panchenko (jaskółki), FRDMR (łabędź), Piotr Krzeslak (kukułka); s. 22–23 cypriand (dudek z zamkniętym dziobem), Mircea BEZERGHEANU (szpak), Vitaly Ilyasov (słowik), seawhisper (wilga – pochylona), Borislav Borisov (wilga – wyprostowana), Vishnevskiy Vasily (dzięcioł bez robaka), FomaA (dzięcioł z robakiem w dziobie), Vetapi (pisklęta), Mircea BEZERGHEANU (dudek z otwartym dziobem), Victor Tyakht (sikorka w locie), Anders Nyberg (sikorka na gałęzi); s. 24–25 Smit (niebo – tło), dani92026 (balony), Margo Harrison (szybowiec), Stockagogo, Craig Barhorst (koliber), Leigh Kennedy (łabędź), Vibrant Image Studio (skrzydło samolotu), JetKat (samolot), Julia Pivovarova (helikopter), Goran Bogicevic (motolotnia); s. 26 NEstudio (dziewczynka w koszulce w paski), loskutnikov (czerwone kwiaty), SergiyN (chłopiec w żółtej koszulce), DenisNata (chłopiec w niebieskiej koszulce), Sergei Kolesnikov (dziewczynka w sukience), Vilor (żółte kwiaty); s. 27 topseller (dynia), Charles Brutlag (ćma), Richard Griffin (maliny), Wesley Aston (łoś), Eric Isselee (koń), Sfocato (siano), elena moiseeva (kwiat), vectorgirl (ikona słońca), Tumar (zegar), Ljupco Smokovski (kość), Eric Isselee (jeleń); s. 28 Photographee.eu (dzieci), Julien Tromeur (papugi); s. 30 Julien Tromeur (papuga); s. 32–33 Artmim (dżem), Justin Black (tygrys na okładce albumu), tomazzi (jaguar na obrazie), Eduardo Rivero (tukan na obrazie), Alena Brozova (dziewczynka), Sergiy Bykhunenko (chłopiec), irin-k (żółte kwiaty); s. 37 Howard Sayer (Ania), Gladskikh Tatiana (Magda), Catalin Petolea (Radek), wavebreakmedia (Jacek); s. 38 Julien Tromeur (papuga); s. 39 Julien Tromeur (papuga); s. 41 Julien Tromeur (papuga); s. 42 Julien Tromeur (papuga), Vorobyeva (kredki), Michael Dechev (konik), Florin Burlan (skrzypce), tab62 (fortepian), Oksana Kuzmina (dziewczynka), TonLammerts (sanki), studiovin (książki), Mindscape studio (szczotka), Jiri Hera (młotek), Buld (stół), Delpixel (schody), Vadim Ovchinnikov (dom); s. 43 Julien Tromeur (papuga), milart (drewno), Preto Perola (stare gazety), LI CHAOSHU (bele w magazynie, masa makulaturowa w wodzie), melnikof (bele papieru w maszynach), LI CHAOSHU (spychacz), charobnica (trociny), Andrey tiyk (las – tło); s. 44–45 YanLev (dziewczynka w białej koszulce), New Africa (ojciec z synami), Aletia (dziadkowie); s. 46 Julien Tromeur (papuga), Aaaarianne (hulajnoga); s. 47 IM_photo (samolot), Silhouette Lover (balon), Nataiki (lotnia), ataleewan intarachote (świat pod wodą), Goran Bogicevic (statek), Julien Tromeur (papuga); s. 48–49 IgorXIII (Wawel), Gavin Hellier/East News (fontanna Neptuna), Andrzej Fryda (PKiN), Ansis Klucis (bursztyny), Andrzej Puchta (żaglówki); s. 50–51 Julien Tromeur (papuga), Artur Bogacki (Zamek Królewski, pomnik Syrenki); s. 52–53 ImageFlow (flaga), Air Images (para tancerzy), Phovoir (pizza), opt out (wieża Eiffla); s. 55 Pressmaster (gotowanie), kurhan (majsterkowanie), Sergey Nivens (czytanie), Pressmaster (odrabianie lekcji); s. 56 In Green (dzieci), Julien Tromeur (papuga); s. 57 Hurst Photo (ludzie w namiocie), studio_chki (łowienie ryb), My Good Images (wycieczka w górach), luna4 (kajak), 2xSamara.com (dzieci na placu zabaw), Max Topchii (dzieci na plaży); s. 58 Julien Tromeur (papuga), T.Allendorf (bluszcz), style-photography (muchomor sromotnikowy), daksel (muchomor czerwony); s. 61 sculpies (piramidy), Ammonite (dżungla); s. 62–63 Guy Shapira (chłopiec z rękawkami do pływania), Julija Sapic (chłopiec z lornetką), Kobets (dziecko na rowerze), Andrew Lundquist (chłopiec z lornetką i plecakiem); s. 64 Julien Tromeur (papuga); s. 70 Julien Tromeur (papuga), AKaiser (litery 3d); s. 75 Julien Tromeur (papuga), Alexander Y (suknia niebieska), Hryshchyshen Serhii (strój kucharza), TndmAgency_Yuliia Zatula (strój sportowca), LifetimeStock (strój policjanta), BongkarnGraphic (strój pielęgniarki), Dmytro Zinkevych (głowa dziewczynki w niebieskiej sukience), ViDI Studio (głowa kucharza), New Africa (głowa piłkarza, głowa piosenkarki), Sergei Kolesnikov (głowa policjanta), Gelpi (głowa pielęgniarki).

Ilustracje: Agnieszka Antoniewicz: s. 6–7, 10–11, 22–23, 32–33; Katarzyna Bajerowicz: s. 30–31; Marcin Bruchnalski: s. 34–35, 44, 48, 52; Elżbieta Grozdew: s. 37, 62–63; Artur Gulewicz: s. 16, 40–41; Aleksandra Michalska-Szwagierczak: s. 18–19; Joanna Olechnowicz-Czernichowska: s. 54; Marcin Piwowarski: s. 4–5, 64–69; Bogna Pniewska: s. 14, 36, 60; Joanna Sedlaczek: s. 29, 38; Elżbieta Śmietanka-Combik: s. 59; Ewa Wardzyńska: s. 61; Anna Wielbut: s. 27.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania, mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Źródła

s. 4–5 – Jan Brzechwa, „Sto bajek", Czytelnik, Warszawa 1972
s. 30–31 – Joanna Papuzińska, „Nasza mama czarodziejka", Nasza Księgarnia, Warszawa 1978
s. 38 – Świerszczyk 1986, nr 19
s. 46 – Świerszczyk 2006, nr 13/14
s. 54 – Świerszczyk 2009, nr 12

NOWY Elementarz Odkrywców

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na **www.legalnakultura.pl**

Wykorzystywanie treści niniejszego Utworu, w jakiejkolwiek formie lub w jakimkolwiek procesie, do celów eksploracji tekstu i danych, uczenia maszynowego, rozwoju i/lub szkolenia i/lub wzbogacania sztucznej inteligencji jakiegokolwiek rodzaju jest surowo zabronione.

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2026
ISBN 978-83-267-5407-4

Autorzy: Ewa Hryszkiewicz, Barbara Stępień.
Współpraca autorska w zakresie edukacji przyrodniczej: Joanna Winiecka-Nowak.
Edukacja muzyczna: Monika Gromek, Grażyna Kilbach.

Redaktor serii: Bożena Gepert.
Redakcja merytoryczna: Bożena Gepert, Agnieszka Grzegółka-Maciejewska, Monika Kubik.
Redakcja językowa: Agnieszka Grzegółka-Maciejewska.
Opracowanie redakcyjne: Jolanta Zubek, Iwona Lewandowska, Agnieszka Grzegółka-Maciejewska.
Nadzór artystyczny: Ewa Kaletyn.
Projekt okładki: Logoteka Piotr Rudź, Ultra.
Projekt graficzny: Anna Wielbut.
Opracowanie graficzne: Anna Szaniawska, Marta Sieczkowska.
Realizacja projektu graficznego: Małgorzata Koper, Dorota Gajda.
Fotoedycja: Maciej Wróbel.

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

Choć mam mało lat, chcę odkrywać świat!

Znasz litery, więc je złóż
w słowa oraz zdania.
Otwórz książkę... no i już –
poznaj smak czytania!

ISBN 978-83-267-5407-4

nowa era